

คู่มือ กระบวนการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน

นางภัทรวรรณ ทองเปลว
นักตรวจสอบภายในปฏิบัติการ
สำนักงานตรวจสอบภายใน
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

คำนำ

การเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน เป็นเรื่องสำคัญและจำเป็น งานตรวจสอบภายในที่มีคุณภาพจะส่งผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพในการดำเนินงานของสถาบัน ช่วยสนับสนุน และส่งเสริมให้สถาบันมีผลการดำเนินงานที่เป็นไปตามเป้าหมายและนโยบายรัฐบาล ภายใต้การบริหารความเสี่ยงและการควบคุมที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ รวมทั้งการกำกับดูแลที่ดี

คู่มือการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้ตรวจสอบภายในมีความเข้าใจในหลักการตรวจสอบภายในที่ถูกต้องและสามารถนำหลักการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในไปประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และเกิดความคุ้มค่า

นางภัทรวรรณ ทองเปลว
สิงหาคม 2562

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมา	1
วัตถุประสงค์	1
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	1
ขอบเขตการศึกษา	2
นิยามศัพท์เฉพาะ	2
บทที่ 2 บทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบ	
โครงสร้างการบริหารงาน	6
สายการบังคับบัญชา	7
ขอบเขตการปฏิบัติงาน	7
อำนาจหน้าที่	7
ขอบข่ายภาระงานของหน่วยงาน	9
หน้าที่และความรับผิดชอบ	10
ลักษณะงานตรวจสอบภายใน	11
งานให้ความเชื่อมั่น	12
งานให้คำปรึกษา	12
บทที่ 3 หลักการทั่วไปเกี่ยวกับการตรวจสอบภายใน	
ความหมายของการตรวจสอบภายใน	13
ความสำคัญและประโยชน์ของการตรวจสอบภายใน	13
วัตถุประสงค์และขอบเขตการตรวจสอบภายใน	14
ประเภทของการตรวจสอบภายใน	15
ความรับผิดชอบและอำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจสอบภายใน	15
การประกันคุณภาพงานตรวจสอบภายใน	16
มาตรฐานการตรวจสอบภายในและจรรยาบรรณการตรวจสอบภายใน	17
สำหรับหน่วยงานของรัฐ	
ปัจจัยความสำเร็จของการตรวจสอบภายใน	19
บทที่ 4 กระบวนการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน	
กระบวนการวางแผนการตรวจสอบ	22
กระบวนการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน	27
กระบวนการจัดทำรายงานและติดตามผล	30
บทที่ 5 สรุปข้อตรวจพบจากการตรวจสอบปัญหา อุปสรรค	
แนวทางแก้ไขและการพัฒนางานตรวจสอบภายใน	
สรุปข้อตรวจพบจากการตรวจสอบ	34
การประเมินความพึงพอใจของผู้รับตรวจ	38
ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน	47
แนวทางแก้ไขและการพัฒนาคุณภาพงานตรวจสอบภายใน	48
บรรณานุกรม	50

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า	
5.1	สรุปข้อตรวจพบจากการตรวจสอบ คณะ/สำนัก ในปีงบประมาณ 2561	35
5.2	สรุปข้อตรวจพบจากการตรวจสอบ ศูนย์ต่าง ๆ ในปีงบประมาณ 2561	37
5.3	สรุปข้อตรวจพบจากการตรวจสอบ กองคลังและพัสดุ ในปีงบประมาณ 2561	38
5.4	ผลการประเมินโครงการให้คำปรึกษา	38
5.5	สรุปการให้คำปรึกษา หน่วยงานที่เบิกจ่ายผ่านกองคลังและพัสดุ	39
5.6	สรุปการให้คำปรึกษา หน่วยงานที่ไม่ได้เบิกจ่ายผ่านกองคลังและพัสดุ	44

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า	
2.1	โครงสร้างการบริหารงาน สำนักงานตรวจสอบภายใน	6
2.2	โครงสร้างการแบ่งส่วนราชการและลักษณะงานที่ปฏิบัติ	8
2.3	โครงสร้างอัตรากำลัง	9
4.1	กระบวนการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน	21
4.2	ขั้นตอนการวางแผนการตรวจสอบ	26
4.3	ขั้นตอนการปฏิบัติงานตรวจสอบ	29
4.4	ขั้นตอนการจัดทำรายงานและติดตามผล	33

บทที่ 1 บทนำ

ความเป็นมา

รัฐบาลได้มีการปฏิรูประบบราชการ เพื่อปรับเปลี่ยนระบบการบริหารภาครัฐไปสู่การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ โดยการบริหารงานแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานประกอบด้วยพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ได้กำหนดให้หน่วยงานของรัฐ มีระบบการบริหารจัดการที่ดี (Good Governance) เพื่อให้การดำเนินงานมุ่งสู่ผลสัมฤทธิ์ ตามคำรับรองของการปฏิบัติราชการ โดยให้ความสำคัญกับความมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และความประหยัดของการดำเนินงาน ดังนั้นหน่วยงานของรัฐจึงต้องให้ความสำคัญกับการวัดและประเมินผลงาน เพื่อให้เกิดการแข่งขัน และพัฒนางานใน ความรับผิดชอบ ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น ได้ส่งผลให้การตรวจสอบภายในต้องปรับตัวเอง เพื่อให้สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

ในฐานะที่เป็นเครื่องมือ หรือผู้ช่วยของผู้บริหารในการติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของ ส่วนงานต่าง ๆ ในหน่วยงานและเสนอแนะแนวทางหรือมาตรการที่จะทำให้ผลการดำเนินงาน มีประสิทธิภาพ บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนด โดยขยายขอบเขตของการตรวจสอบภายใน จากการ ตรวจสอบความถูกต้อง ในการใช้จ่ายเงิน ไปสู่การตรวจสอบที่เน้นประสิทธิภาพ และผลสัมฤทธิ์ของงานเป็น สำคัญ แนวคิดและวิธีปฏิบัติจะเปลี่ยนไป ลักษณะและขอบเขตของงานตรวจสอบภายใน จะขยายกว้างและ หลากหลายมากขึ้น งานตรวจสอบภายในในอนาคต คือ งานบริการที่จะให้หลักประกันที่เที่ยงธรรมและ คำปรึกษาที่เปี่ยมด้วยคุณค่า แก่หน่วยงานของรัฐด้วยการประเมิน และปรับปรุงประสิทธิภาพของกระบวนการ บริหารความเสี่ยง การควบคุมและการกำกับดูแลอย่างเป็นระบบ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมี ประสิทธิภาพ และบรรลุผลสำเร็จตามที่มุ่งหวัง

การเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน จึงเป็นเรื่องสำคัญและจำเป็นสำหรับงาน บริการ งานตรวจสอบภายในที่มีคุณภาพจะส่งผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพ ประสิทธิผลในการดำเนินงานของ สถาบัน และช่วยสนับสนุนและส่งเสริมให้สถาบันมีผลการดำเนินงานที่เป็นไปตามเป้าหมายและนโยบายรัฐบาล ภายใต้การบริหารความเสี่ยงและการควบคุมที่เหมาะสมและมีประสิทธิผล รวมทั้งการกำกับดูแลที่ดี

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้บริหาร หน่วยรับตรวจ และผู้ที่เกี่ยวข้องมีความรู้ ความเข้าใจในงานตรวจสอบภายใน
2. เพื่อให้ผู้ตรวจสอบภายใน มีความรู้ ความเข้าใจ ในบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบและ ขั้นตอนการปฏิบัติงาน
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาและการปรับปรุงการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในให้มี ประสิทธิภาพ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้อง มีความรู้ ความเข้าใจในงานตรวจสอบภายในเพิ่มขึ้น
2. เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายใน มีความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ และขั้นตอนการปฏิบัติงาน
3. เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในให้มีประสิทธิภาพมาก

ยิ่งขึ้น

ขอบเขตการศึกษา

1. ศึกษาแนวคิดต่าง ๆ เกี่ยวกับการตรวจสอบภายใน
2. ศึกษากระบวนการตรวจสอบภายใน
3. ศึกษางานตรวจสอบภายในของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
4. ศึกษาการประกันคุณภาพงานตรวจสอบภายใน

คำอธิบายศัพท์

กฎบัตรการตรวจสอบภายใน (Charter)	เอกสารทางการที่เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของงานตรวจสอบภายใน ซึ่งกฎบัตรการตรวจสอบภายในต้องประกอบด้วย <ul style="list-style-type: none"> - สถานภาพของหน่วยงานตรวจสอบภายใน - สายการรายงาน ซึ่งรวมถึงความสัมพันธ์ของหัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายในกับหัวหน้าหน่วยงานของรัฐและคณะกรรมการตรวจสอบ - สิทธิในการเข้าถึงข้อมูล บุคลากร และทรัพย์สินต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน - ขอบเขตการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน
การกำกับดูแล (Governance)	กระบวนการดำเนินงาน เพื่อกำกับดูแลและควบคุมให้การปฏิบัติงานของหน่วยงานต่าง ๆ ภายในหน่วยงานของรัฐเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล มีความโปร่งใส และเป็นธรรม
การกำกับดูแลเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology Governance)	กระบวนการที่สร้างความมั่นใจว่า ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของหน่วยงานของรัฐได้มีส่วนสนับสนุนวัตถุประสงค์และยุทธศาสตร์ของหน่วยงานของรัฐ
การควบคุม (Control)	การกระทำใด ๆ ก็ตามที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ ฝ่ายบริหาร และกลุ่มบุคคลกำหนดให้มีขึ้นในการจัดการความเสี่ยง โดยการวางแผนงาน จัดองค์กรและกำหนดแนวทางในการดำเนินงานที่มีประสิทธิผลเพียงพอที่จะทำให้เกิดความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลว่า การดำเนินงานสามารถบรรลุผลสำเร็จได้ตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้
การควบคุมพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology Controls)	การควบคุมที่สนับสนุนการบริหารจัดการและการกำกับดูแล โดยจัดให้มีระบบการควบคุมในส่วนโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น ระบบงานข้อมูล ระบบเครือข่าย และบุคลากร ซึ่ง ประกอบด้วย การควบคุมแบบทั่วไป (General Controls) และแบบเฉพาะทาง (Technical Controls)

การบริหารความเสี่ยง (Risk Management)	กระบวนการระบุ ประเมิน จัดการ และควบคุมเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ที่อาจเกิดขึ้น เพื่อให้ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลว่าหน่วยงานของรัฐสามารถบรรลุเป้าหมาย
การทุจริต (Fraud)	การกระทำที่กฎหมายระบุว่า เป็นการฉ้อฉล หลอกลวง ปกปิด หรือละเมิดอำนาจหน้าที่ตามความรับผิดชอบ และเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นโดยปราศจากการข่มขู่ บังคับ หรือมีเหตุบีบบังคับจากผู้อื่น การทุจริต คือการกระทำของบุคคลหรือองค์กร เพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพย์สิน เงินทอง หรือบริการพิเศษ โดยไม่ต้องจ่ายเงินหรือค่าตอบแทนใด ๆ หรือเป็นการกระทำเพื่อก่อให้เกิดผลประโยชน์ส่วนตัวหรือผลประโยชน์ทางธุรกิจอื่น
การสร้างคุณค่าเพิ่ม (Add Value)	การปฏิบัติงานตรวจสอบภายในด้วยความเที่ยงธรรม ในอันที่จะเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับหน่วยงานของรัฐและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยทำให้หน่วยงานของรัฐสามารถปรับปรุงการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น ซึ่งอาจดำเนินการในรูปแบบของการให้คำปรึกษาแนะนำหรือการรายงานเป็นลายลักษณ์อักษรหรืออื่น ๆ ที่เห็นสมควร เพื่อให้การดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐสามารถบรรลุเป้าหมายตามที่วางไว้
ความขัดแย้ง ทางผลประโยชน์ (Conflict of Interest)	ความสัมพันธ์ใด ๆ ที่นำมาซึ่งความขัดแย้งทางผลประโยชน์ของหน่วยงานของรัฐโดยผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นนี้ อาจมีส่วนทำให้เกิดอุปสรรคในการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน อย่างไรก็ตาม ความขัดแย้งทางผลประโยชน์สามารถเกิดขึ้นได้ ถึงแม้ว่าผลลัพธ์ที่ออกมาจะไม่ส่งผลกระทบต่อจริยธรรมหรือความไม่เหมาะสมในการปฏิบัติงาน แต่ความขัดแย้งทางผลประโยชน์อาจส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นในการปฏิบัติงานตามหลักวิชาชีพของผู้ตรวจสอบภายใน ทั้งนี้ ความขัดแย้งทางผลประโยชน์อาจบั่นทอนความเที่ยงธรรมในการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบภายใน
ความเที่ยงธรรม (Objectivity)	ทัศนคติที่ปราศจากความลำเอียงในการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในเพื่อเป็นการเอื้อให้ผู้ตรวจสอบภายในสามารถปฏิบัติงานตรวจสอบภายในด้วยความเชื่อมั่นในผลงาน และไม่มีการลดหย่อนคุณภาพของงานซึ่งดุลยพินิจของผู้ตรวจสอบภายในที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบภายในจะไม่อยู่ภายใต้การชักจูงหรือชักนำจากผู้อื่น ทั้งนี้ สิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อความเป็นอิสระไม่ว่าจะเป็นในส่วนของบุคคล การปฏิบัติงาน หน้าที่ความรับผิดชอบ และหน่วยงานต้องได้รับการจัดการ

ความเสี่ยง (RISK)	ความเป็นไปได้ที่จะเกิดเหตุการณ์ที่เป็นอุปสรรคต่อการบรรลุเป้าหมายของหน่วยงานของรัฐ ความเสี่ยงสามารถวัดได้ในรูปของผลกระทบและโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์นั้น
งานบริการให้ความเชื่อมั่น (Assurance Services)	การตรวจสอบหลักฐานต่าง ๆ อย่างเที่ยงธรรม เพื่อให้ได้มาซึ่งการประเมินผลอย่างอิสระ โดยการปรับปรุงประสิทธิภาพในกระบวนการการกำกับดูแล การบริหารความเสี่ยง และการควบคุมของหน่วยงานของรัฐ เช่น การตรวจสอบงบการเงิน ผลการดำเนินงาน การปฏิบัติตามกฎ หลักเกณฑ์ และข้อบังคับ ความมั่นคงปลอดภัยของระบบต่าง ๆ และการตรวจสอบความถูกต้องและเชื่อถือได้ของข้อมูลทางการเงินการบัญชี เป็นต้น
งานบริการให้คำปรึกษา (Consulting Service)	การบริการให้คำปรึกษาแนะนำ และบริการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยลักษณะงานและขอบเขตของงานจะจัดทำข้อตกลงร่วมกับผู้รับบริการ และมีจุดประสงค์ เพื่อเพิ่มคุณค่าให้กับหน่วยงานของรัฐ โดยการปรับปรุงกระบวนการกำกับดูแล การบริหารความเสี่ยง และการควบคุมของหน่วยงานของรัฐให้ดีขึ้น เช่น การให้คำปรึกษาแนะนำ ในเรื่องความคล่องตัวในการดำเนินงาน การออกแบบระบบงาน วิธีการต่าง ๆ ในการปฏิบัติงาน และการฝึกอบรม เป็นต้น
แนวทางการปฏิบัติงาน	การกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งผู้ตรวจสอบภายในต้องจัดทำเป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งของแผนการปฏิบัติงาน เพื่อให้ทีมงานใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน แต่ละเรื่องที่จะตรวจสอบ ด้วยวัตถุประสงค์อะไร ที่หน่วยรับตรวจใด เวลาใด และใช้วิธีการและเทคนิคการตรวจสอบใด จึงจะช่วยให้การรวบรวมหลักฐานในรายละเอียดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
แผนการตรวจสอบ	แผนการปฏิบัติงานที่หัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายในจัดทำขึ้นไว้ล่วงหน้าเกี่ยวกับเรื่องที่จะตรวจสอบ จำนวนหน่วยรับตรวจ ระยะเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติงาน ผู้รับผิดชอบในการตรวจสอบ รวมทั้งงบประมาณที่ใช้ในการปฏิบัติงานตรวจสอบ เพื่อประโยชน์ในการสอบทานความก้าวหน้าของการปฏิบัติงานตรวจสอบเป็นระยะ ๆ และให้ปฏิบัติงานได้อย่างราบรื่นทันตามกำหนดเวลา
แผนการปฏิบัติงาน	แผนการปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งผู้ตรวจสอบภายในจัดทำไว้ล่วงหน้าว่าจะตรวจสอบเรื่องใด ที่หน่วยรับตรวจใด ด้วยวัตถุประสงค์ ขอบเขต วิธีการใด และทรัพยากรที่ใช้เท่าใด จึงจะทำให้การปฏิบัติงานตรวจสอบบรรลุผลสำเร็จ

หน่วยงานของรัฐ	ตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561
หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ	ผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานของรัฐ
หน่วยงานตรวจสอบภายใน	หน่วยงานที่รับผิดชอบงานตรวจสอบภายในของหน่วยงานของรัฐ
หัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายใน	ผู้ดำรงตำแหน่งสูงสุดในหน่วยงานตรวจสอบภายใน ซึ่งทำหน้าที่ในการกำกับดูแลการบริหารงานของหน่วยงานตรวจสอบภายใน และกรณีที่หน่วยงานของรัฐเลือกใช้บริการตรวจสอบจากหน่วยงานตรวจสอบภายนอก หัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายในจะเป็นผู้รับผิดชอบในการดูแลเรื่องของสัญญาว่าจ้าง และคุณภาพความน่าเชื่อถือของผลงาน รวมทั้งรายงานให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐและคณะกรรมการตรวจสอบได้รับทราบ และติดตามผลของการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน
ผู้รับบริการ	ผู้ร้องขอรับการบริการหรือหน่วยรับตรวจ
หน่วยรับตรวจ	หน่วยงานที่รับผิดชอบในการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐ

บทที่ 2
บทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบ

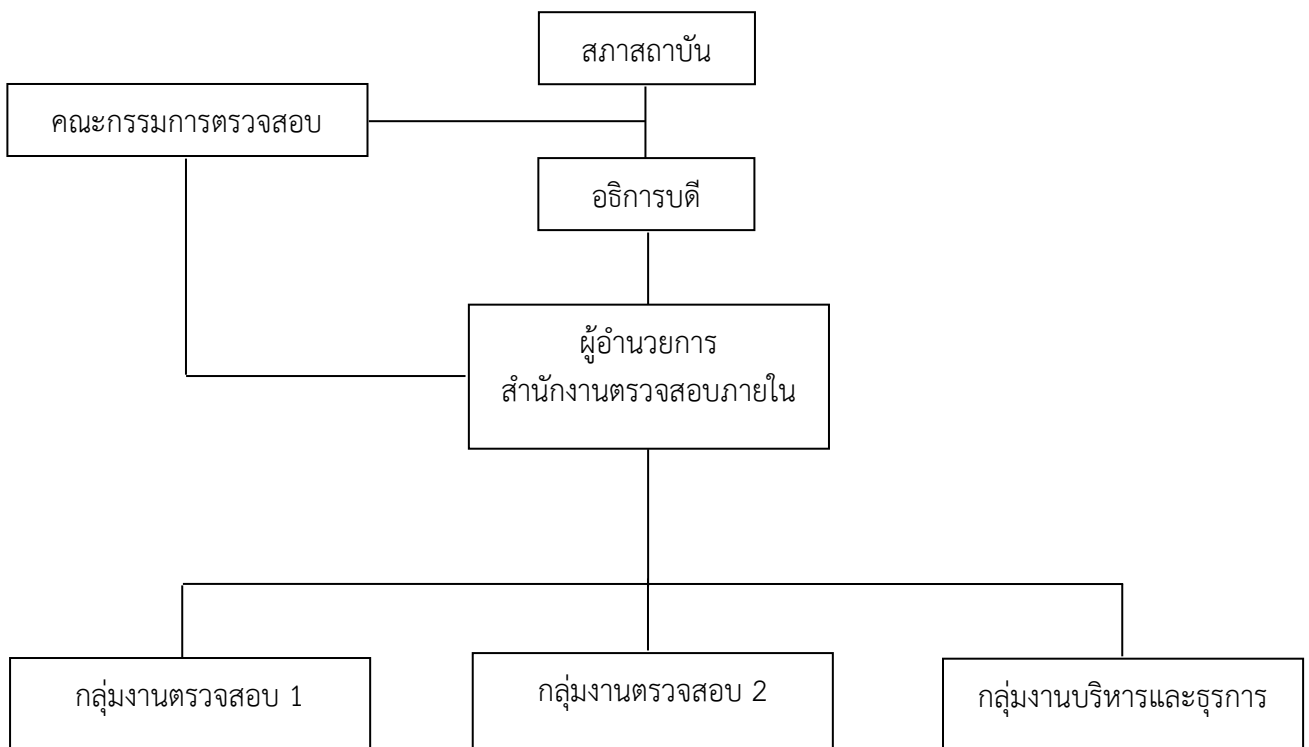
สำนักงานตรวจสอบภายใน จัดตั้งตามคำสั่งสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ที่ 126/2533 ลงวันที่ 19 มีนาคม 2533 โดยกำหนดรูปแบบการบริหารงานเป็นหน่วยงานอิสระ มีวัตถุประสงค์เพื่อปฏิบัติงานการตรวจสอบภายในตามนโยบาย กฎเกณฑ์ และระเบียบข้อบังคับของสถาบันตามที่สภาสถาบัน กำหนด มีสายการบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อคณะกรรมการตรวจสอบสถาบัน โดยมีอธิการบดีเป็นผู้ดูแลด้านการบริหาร

โครงสร้างการบริหารงาน

ปัจจุบันโครงสร้างการบริหารงานสำนักงานตรวจสอบภายใน ตามประกาศสภาสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการในสำนักงานอธิการบดี สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ลงวันที่ 10 ตุลาคม 2561 ประกอบด้วย 3 กลุ่มงาน คือ

1. กลุ่มงานตรวจสอบ 1
2. กลุ่มงานตรวจสอบ 2
3. กลุ่มงานบริหารและธุรการ

โครงสร้างการบริหารงาน สำนักงานตรวจสอบภายใน

ภาพที่ 2.1 โครงสร้างการบริหารงาน สำนักงานตรวจสอบภายใน

คณะกรรมการตรวจสอบ หมายถึง คณะบุคคลซึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ และประสบการณ์ด้านต่างๆ ทั้งจากภาครัฐและเอกชน โดยจะทำหน้าที่กำกับดูแล ให้องค์กรของรัฐมีระบบการตรวจสอบภายในที่มีประสิทธิภาพ มีมาตรการการบริหารความเสี่ยง และการควบคุมภายในที่รัดกุม เพื่อให้การบริหารงานขององค์กรของรัฐโดยรวมเป็นไปอย่างโปร่งใสมีการบริหารจัดการที่ดี เป็นที่เชื่อถือแก่สาธารณชน

คณะกรรมการตรวจสอบ ประกอบด้วย ประธานกรรมการตรวจสอบหนึ่งคน กรรมการตรวจสอบผู้ทรงคุณวุฒิไม่น้อยกว่าสองคนแต่ไม่เกินสี่คน และให้หัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายในเป็นเลขานุการ

สายการบังคับบัญชา

1. ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจสอบภายใน เป็นผู้บริหารสูงสุดของสำนักงาน และมีสายการบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อคณะกรรมการตรวจสอบสถาบัน โดยมีอธิการบดีเป็นผู้ดูแลด้านการบริหาร
2. การจัดทำและการเสนอแผนการตรวจสอบประจำปีให้ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจสอบภายในเสนอต่ออธิการบดีก่อนเสนอคณะกรรมการตรวจสอบสถาบัน เพื่อพิจารณาอนุมัติ
3. ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจสอบภายใน รายงานผลการตรวจสอบต่ออธิการบดีและสรุปเสนอคณะกรรมการตรวจสอบ นอกจากการตรวจสอบเรื่องที่เป็นปัญหาเร่งด่วนหรือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย ให้รายงานต่อคณะกรรมการตรวจสอบ

ขอบเขตการปฏิบัติงาน

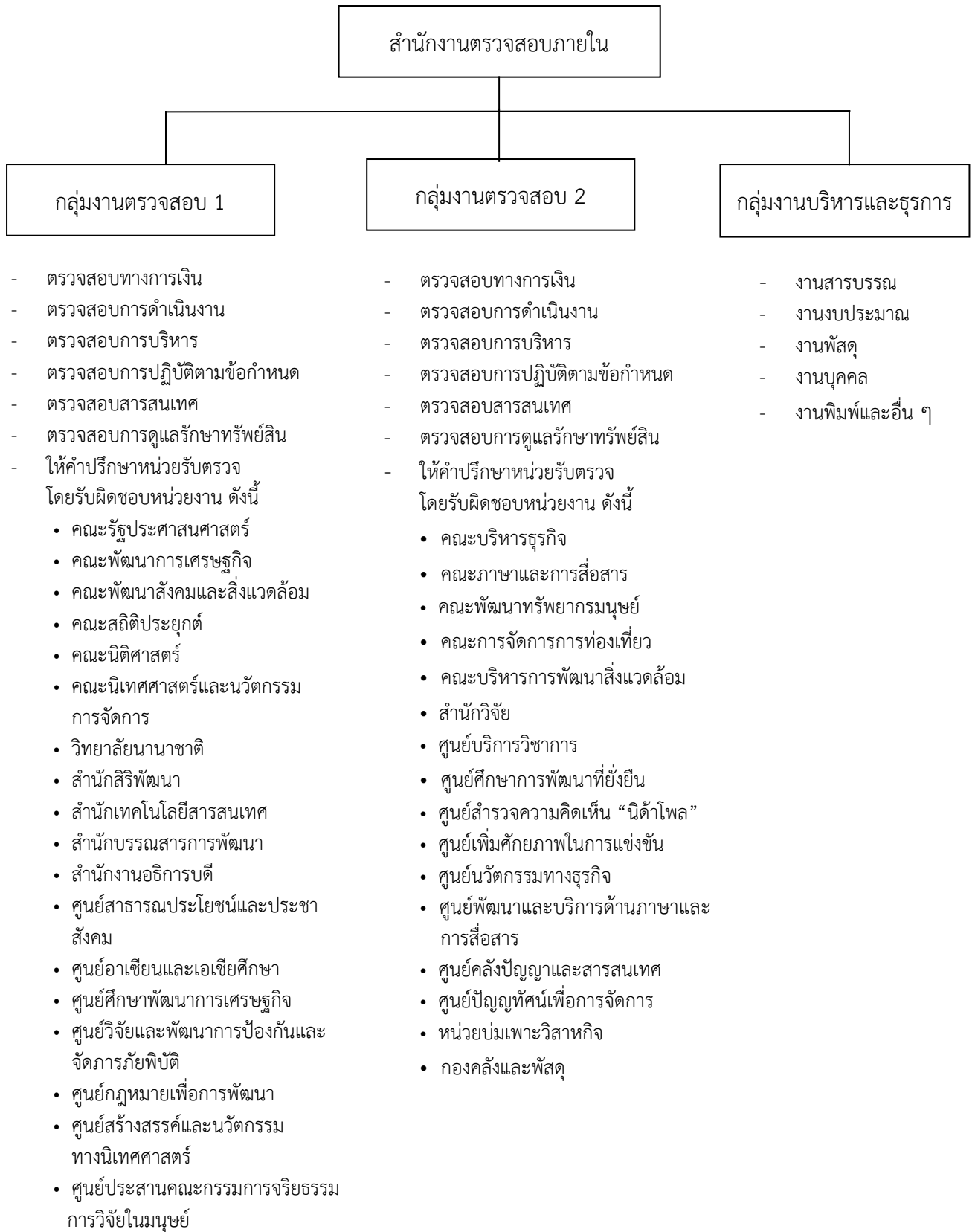
ขอบเขตงานของการตรวจสอบภายในให้ครอบคลุมถึง การตรวจสอบ วิเคราะห์ รวมทั้งการประเมินความเพียงพอและประสิทธิผลของระบบการควบคุมภายใน และการบริหารความเสี่ยงของหน่วยงานของรัฐ ซึ่งรวมถึง

1. ประเมินความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงานในหน้าที่ของหน่วยรับตรวจ เสนอแนะการปรับปรุงการบริหารความเสี่ยง การควบคุม และการกำกับดูแลอย่างต่อเนื่อง
2. สอบทานระบบการปฏิบัติงานตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับหรือมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน รวมทั้งข้อกำหนดอื่นของหน่วยงานของรัฐ
3. สอบทานความถูกต้องและเชื่อถือได้ของข้อมูลการดำเนินงานและการเงินการคลัง
4. ตรวจสอบระบบการดูแลรักษา และความปลอดภัยของทรัพย์สินของหน่วยรับตรวจให้มีความเหมาะสมกับประเภทของทรัพย์สินนั้น

อำนาจหน้าที่

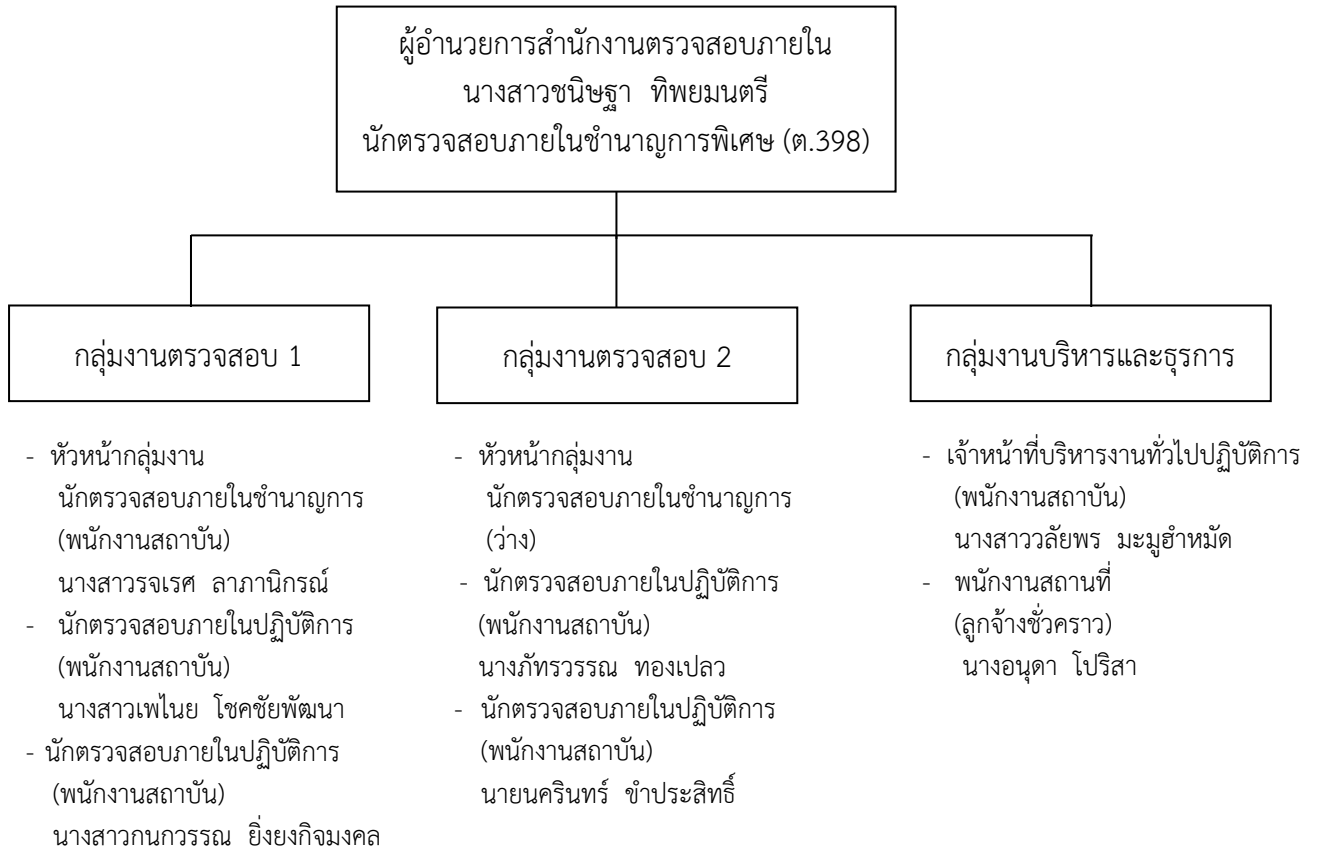
1. ผู้ตรวจสอบภายในมีหน้าที่ในการตรวจสอบการปฏิบัติงานทุกหน่วยงานในสถาบัน และมีสิทธิในการเข้าถึงข้อมูล บุคคล เอกสารหลักฐาน และทรัพย์สินต่าง ๆ เพื่อรับทราบข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน
2. ผู้ตรวจสอบภายในมีหน้าที่ให้บริการให้คำปรึกษา แนะนำ และบริการที่เกี่ยวข้อง มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มคุณค่าและปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานของหน่วยงานต่าง ๆ ภายในสถาบัน
3. ผู้ตรวจสอบภายในไม่มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย วิธีปฏิบัติงานและระบบการควบคุมภายในหรือแก้ไขระบบการควบคุมภายใน ของหน่วยงานต่าง ๆ ภายในสถาบัน ซึ่งหน้าที่ดังกล่าวอยู่ในความรับผิดชอบของผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้อง แต่มีหน้าที่เพียงให้คำปรึกษาแนะนำ

โครงสร้างการแบ่งส่วนราชการและลักษณะงานที่ปฏิบัติ

ภาพที่ 2.2 โครงสร้างการแบ่งส่วนราชการและลักษณะงานที่ปฏิบัติ

โครงสร้างอัตรากำลัง

ภาพที่ 2.3 โครงสร้างอัตรากำลัง

ขอบข่ายภาระงานของหน่วยงาน

สำนักงานตรวจสอบภายในแบ่งการปฏิบัติงานเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มงานตรวจสอบ 1 รับผิดชอบงานตรวจสอบการเงิน/บัญชี ตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และสัญญา ตรวจสอบการดำเนินงาน และตรวจสอบการดูแลรักษาทรัพย์สิน ให้คำปรึกษาหน่วยรับตรวจ โดยรับผิดชอบหน่วยงาน ดังนี้ คณะรัฐประศาสนศาสตร์ คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม คณะสถิติประยุกต์ คณะนิติศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์และนวัตกรรมการจัดการ วิทยาลัยนานาชาติ สำนักสิทธิพัฒนา สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศ สำนักบรรณสารการพัฒนา สำนักงานอธิการบดี ศูนย์สาธารณประโยชน์และประชาสังคม ศูนย์อาเซียนและเอเชียศึกษา ศูนย์ศึกษาพัฒนาการเศรษฐกิจ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการป้องกันและจัดการภัยพิบัติ ศูนย์กฎหมายเพื่อการพัฒนา ศูนย์สร้างสรรค์และนวัตกรรมการนิเทศศาสตร์ และศูนย์ประสานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

2. กลุ่มงานตรวจสอบ 2 รับผิดชอบงานตรวจสอบการเงิน/บัญชี ตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และสัญญา ตรวจสอบการดำเนินงาน และตรวจสอบการดูแลรักษาทรัพย์สิน ให้คำปรึกษาหน่วยรับตรวจ โดยรับผิดชอบหน่วยงาน ดังนี้ กองคลังและพัสดุ คณะบริหารธุรกิจ คณะภาษา และการสื่อสาร คณะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ คณะการจัดการการท่องเที่ยว คณะบริหารการพัฒนาสิ่งแวดล้อม สำนักวิจัย ศูนย์บริการวิชาการ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาที่ยั่งยืน ศูนย์สำรวจความคิดเห็น “นิด้าโพล”

ศูนย์เพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน ศูนย์นวัตกรรมทางธุรกิจ ศูนย์พัฒนาและบริการด้านภาษาและการสื่อสาร ศูนย์คลังปัญญาและสารสนเทศ ศูนย์ปัญญาทัศน์เพื่อการจัดการ และหน่วยบ่มเพาะวิสาหกิจ

3. กลุ่มงานบริหารและธุรการ รับผิดชอบงานสารบรรณ งานงบประมาณ งานพัสดุ งานบุคคล งานพิมพ์และอื่นๆ

หน้าที่และความรับผิดชอบ

งานตรวจสอบภายใน เป็นกิจกรรมการให้ความเชื่อมั่นและการให้คำปรึกษาอย่างเที่ยงธรรมและเป็นอิสระ ซึ่งจัดให้มีขึ้นเพื่อเพิ่มคุณค่าและปรับปรุงการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐให้ดีขึ้น การตรวจสอบภายในจะช่วยให้หน่วยงานของรัฐบรรลุถึงเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ด้วยการประเมินและปรับปรุงประสิทธิผลของกระบวนการบริหารความเสี่ยง การควบคุม และการกำกับดูแลอย่างเป็นระบบ

สำนักงานตรวจสอบภายใน ปฏิบัติงานในหน้าที่ตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการตรวจสอบภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2561 และแนวทางการประกันคุณภาพงานตรวจสอบภายในภาครัฐ ที่กรมบัญชีกลางกำหนด มีหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังนี้

1. กำหนดเป้าหมาย ทิศทาง ภารกิจงานตรวจสอบภายใน เพื่อสนับสนุนการบริหารงานและการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของสถาบัน โดยให้สอดคล้องกับนโยบายของสถาบัน และข้อเสนอแนะของคณะกรรมการตรวจสอบ โดยคำนึงถึงการกำกับดูแลที่ดี ความมีประสิทธิภาพของกิจกรรมการบริหารความเสี่ยงและความเพียงพอของระบบการควบคุมภายในของสถาบัน
2. กำหนดกฎบัตรไว้เป็นลายลักษณ์อักษรเสนออธิการบดีก่อนเสนอคณะกรรมการตรวจสอบเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบและเผยแพร่หน่วยรับตรวจทราบ
3. มีการประกันคุณภาพงานตรวจสอบภายในทั้งภายในและภายนอก และเสนอรายงานผลประเมิน ปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งแผนปรับปรุงการดำเนินงานเสนออธิการบดี และคณะกรรมการตรวจสอบ
4. จัดทำและเสนอแผนการตรวจสอบประจำปีต่ออธิการบดีก่อนเสนอคณะกรรมการตรวจสอบเพื่อพิจารณาอนุมัติภายในเดือนกันยายน
5. จัดทำและเสนอรายงานผลการตรวจสอบต่ออธิการบดีและคณะกรรมการตรวจสอบภายในเวลาอันสมควรหรืออย่างน้อยทุก 2 เดือนนับจากวันที่ดำเนินการตรวจสอบแล้วเสร็จตามแผน กรณีเรื่องตรวจพบเป็นเรื่องที่จะมีผลเสียหายต่อสถาบันให้รายงานผลการตรวจสอบทันที
6. ปฏิบัติงานตรวจสอบให้เป็นไปตามแผนการตรวจสอบประจำปีที่ได้รับอนุมัติ
7. ติดตามผลการตรวจสอบ เสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่หน่วยรับตรวจเพื่อให้การปรับปรุงแก้ไขของหน่วยรับตรวจเป็นไปตามข้อเสนอแนะในรายงานผลการตรวจสอบ
8. ปฏิบัติงานในการให้คำปรึกษาแก่ผู้บริหาร หน่วยรับตรวจและผู้ที่เกี่ยวข้อง
9. ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และคณะกรรมการตรวจสอบ เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าขอบเขตของงานตรวจสอบครอบคลุมเรื่องที่สำคัญอย่างเหมาะสมและลดการปฏิบัติงานที่ซ้ำซ้อนกัน
10. ให้ผู้ตรวจสอบภายในปฏิบัติงานตรวจสอบ ให้เป็นไปตามมาตรฐานและคู่มือ/แนวปฏิบัติการตรวจสอบภายในของกรมบัญชีกลาง กรณีที่ไม่ได้กำหนดไว้ให้ถือปฏิบัติตามมาตรฐานสากล
11. ปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบภายใน ตามที่ได้รับมอบหมายจากอธิการบดีและคณะกรรมการตรวจสอบ

ภารกิจของหน่วยงาน

ตรวจสอบการปฏิบัติงานคณะ/สำนัก และหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการบริหารงานและการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับนโยบายของสถาบัน และข้อเสนอแนะหรือความเห็นของคณะกรรมการตรวจสอบ โดยการตรวจสอบ วิเคราะห์และประเมินความเพียงพอและควมมีประสิทธิภาพของกิจกรรมการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน การกำกับดูแล ตลอดจนการประเมินคุณภาพการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งรวมถึง

1. ประเมินความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงานในหน้าที่ของหน่วยรับตรวจ เสนอแนะการปรับปรุงการบริหารความเสี่ยง การควบคุม และการกำกับดูแลอย่างต่อเนื่อง
2. สอบทานระบบการปฏิบัติงานตามมาตรฐาน และ/หรือ กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่งที่ทางราชการกำหนด เพื่อให้มั่นใจว่าสามารถนำไปสู่การปฏิบัติงานที่ตรงตามเป้าหมาย วัตถุประสงค์และสอดคล้องกับนโยบายของสถาบัน
3. สอบทานความถูกต้องและเชื่อถือได้ของข้อมูลการดำเนินงานและการเงินการคลัง
4. ตรวจสอบระบบการดูแลรักษา และความปลอดภัยของทรัพย์สินของหน่วยรับตรวจ ให้มีความเหมาะสมกับประเภทของทรัพย์สินนั้น
5. ประเมินผลการดำเนินการเกี่ยวกับการเงินการคลังของสถาบัน
6. วิเคราะห์และประเมินความมีประสิทธิภาพ ประหยัดและคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากร

ลักษณะงานตรวจสอบภายใน

ภารกิจหลักของหน่วยงาน คือ ตรวจสอบการปฏิบัติงานที่คณะ/สำนัก และหน่วยงานต่าง ๆ ของสถาบัน เพื่อสนับสนุนการบริหารงานและการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับนโยบายของสถาบัน และข้อเสนอแนะหรือความเห็นของคณะกรรมการตรวจสอบ

สำนักงานตรวจสอบภายใน มีนโยบายการตรวจสอบภายใน 4 ด้าน คือ ด้านคุณสมบัติของผู้ตรวจสอบ ด้านการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน ด้านการพัฒนางานตรวจสอบภายใน และการประเมินผลการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน

สำนักงานตรวจสอบภายใน ทำหน้าที่ประเมินและช่วยสนับสนุนให้มีการปรับปรุงกระบวนการกำกับดูแลการบริหารความเสี่ยง และระบบการควบคุม โดยทำการตรวจสอบ สอบทาน การปฏิบัติงานที่คณะ/สำนักและหน่วยงานต่าง ๆ ของสถาบัน ตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการตรวจสอบภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2561 และแนวทางการประกันคุณภาพงานตรวจสอบภายในภาครัฐ ที่กรมบัญชีกลางกำหนด มีหน้าที่ ดังนี้

1. ตรวจสอบความถูกต้องและเชื่อถือได้ของข้อมูลและตัวเลขต่าง ๆ ด้วยเทคนิคและวิธีการตรวจสอบที่ยอมรับโดยทั่วไป รวมทั้งวิเคราะห์และประเมินผลการบริหารและการปฏิบัติงานของหน่วยรับตรวจ
2. ตรวจสอบการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณ การบริหารการเงิน การบริหารพัสดุและทรัพย์สิน รวมทั้งการบริหารงานด้านอื่น ๆ ของสถาบันให้เป็นไปตามนโยบาย กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง และมติคณะรัฐมนตรี ตลอดจนตรวจสอบการดูแลทรัพย์สิน และการใช้ทรัพยากรทุกประเภทว่าเป็นไปโดยมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและประหยัด
3. ประเมินผลการปฏิบัติงาน และเสนอแนะวิธีการหรือมาตรการในการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้การปฏิบัติงานตาม 1. และ 2. เป็นไปโดยมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและประหยัดยิ่งขึ้น รวมทั้งเสนอแนะเพื่อป้องกันมิให้เกิดความเสียหายหรือการทุจริตรั่วไหลเกี่ยวกับการเงินหรือทรัพย์สินต่าง ๆ ของทางราชการ

4. ติดตามผลการตรวจสอบ เสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่ผู้บริหารของหน่วยรับตรวจ เพื่อให้การปรับปรุงแก้ไขของหน่วยรับตรวจถูกต้องตามที่คุณตรวจสอบภายในเสนอแนะ

5. การตรวจสอบวิเคราะห์ รวมทั้งการประเมินความเพียงพอและประสิทธิผลของระบบการควบคุมภายในของสถาบัน ตลอดจนการประเมินคุณภาพของการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายซึ่งรวมถึง

- ประเมินความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงาน ในหน้าที่ของหน่วยรับตรวจ

- สอบทานระบบการปฏิบัติงานตามมาตรฐาน และ/หรือระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่งที่ทางราชการกำหนด เพื่อให้มั่นใจได้ว่า สามารถนำไปสู่การปฏิบัติงานที่ตรงตามวัตถุประสงค์และสอดคล้องกับนโยบาย

6. ประสานงานและประชุมร่วมกับคณะกรรมการตรวจสอบสถาบัน เกี่ยวกับขอบเขตงานตรวจสอบ แผนการตรวจสอบ รวมทั้งผลการตรวจสอบ ตลอดจนหาหรือเพื่อขอความเห็นและข้อเสนอแนะวิธีการหรือมาตรการในการปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานตรวจสอบ

7. ประสานงานกับสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การปฏิบัติงานตรวจสอบบรรลุเป้าหมายและเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

8. ตรวจสอบกรณีพิเศษและปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบภายใน ตามที่ได้รับมอบหมายจากอธิการบดี นอกเหนือจากแผนการตรวจสอบประจำปี

ลักษณะงานที่ปฏิบัติประกอบด้วยงานให้ความเชื่อมั่นและงานให้คำปรึกษา ปฏิบัติงานตามแผนการตรวจสอบประจำปี ซึ่งได้รับอนุมัติจากอธิการบดี โดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการตรวจสอบสถาบัน และรายงานผลการตรวจสอบต่ออธิการบดี และสรุปเสนอคณะกรรมการตรวจสอบสถาบัน

งานให้ความเชื่อมั่น

ดำเนินการตรวจสอบเกี่ยวกับการบริหารการเงิน การบัญชี การบริหารเงินงบประมาณ การบริหารพัสดุ การดำเนินงานและการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ที่คณะ/สำนักและหน่วยงานต่าง ๆ ได้จัดทำรายงานผลการตรวจสอบเสนออธิการบดี เป็นไปตามแผนการตรวจสอบที่กำหนด

งานให้คำปรึกษา

มีหน้าที่ให้คำปรึกษา แนะนำ ให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ และแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน แก่เจ้าหน้าที่ของคณะ/สำนัก และหน่วยงานต่าง ๆ ของสถาบัน เพื่อให้การปฏิบัติงานมีความถูกต้องและมีประสิทธิภาพ โดยให้บริการให้คำปรึกษาเป็นหนังสือหรือ ปรึกษาด้วยตนเองและสอบถามทางโทรศัพท์

สำนักงานตรวจสอบภายใน จัดให้มีโครงการให้คำปรึกษา เพื่อให้คำปรึกษา แนะนำ และแลกเปลี่ยนความรู้

บทที่ 3

หลักการทั่วไปเกี่ยวกับการตรวจสอบภายใน

การตรวจสอบภายในเป็นเครื่องมือหรือกลไกที่สำคัญของฝ่ายบริหาร ในการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน และระบบการควบคุมภายในขององค์กร ทั้งนี้ ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้งานตรวจสอบภายในประสบความสำเร็จ คือผู้บริหารสามารถนำผลผลิตของงานตรวจสอบภายในไปใช้ในการบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้เกิดมูลค่าเพิ่มและความสำเร็จแก่องค์กร ฉะนั้น เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ดังกล่าว ผู้รับผิดชอบการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในอันได้แก่ผู้ตรวจสอบภายในหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานด้านกาตรวจสอบภายใน จึงควรมีความเข้าใจถึงภาพรวมเกี่ยวกับการตรวจสอบภายใน มีความรู้ในหลักการ และวิธีการตรวจสอบ รวมทั้งต้องปฏิบัติงานให้เป็นไปตามมาตรฐานการตรวจสอบที่ยอมรับโดยทั่วไป ทั้งจากหลักการสากลและตามที่กำหนดโดยหน่วยงานกลางที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของการตรวจสอบภายใน

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบภายใน ได้ให้ความหมายของการตรวจสอบภายในไว้ ดังนี้ ระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจสอบภายใน (สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน, 2546: 2) **การตรวจสอบภายใน** (Internal Auditing) หมายความว่า “กิจกรรมที่ดำเนินการอย่างเป็นอิสระและเป็นกลาง ที่หน่วยรับตรวจจัดให้มีขึ้นเพื่อให้เกิดความมั่นใจและให้คำแนะนำปรึกษาเพื่อเพิ่มคุณค่าและปรับปรุงการดำเนินงานการตรวจสอบภายในช่วยให้หน่วยรับตรวจบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยการประเมินและปรับปรุงประสิทธิผลของกระบวนการบริหารความเสี่ยง การควบคุมการกำกับดูแลอย่างเป็นระบบและมีระเบียบแบบแผนที่ดี”

สมาคมผู้ตรวจสอบภายในแห่งประเทศไทย (2548: 14) **การตรวจสอบภายใน** คือ “การให้ความเชื่อมั่นและการให้คำปรึกษาอย่างเที่ยงธรรมและเป็นอิสระ เพื่อเพิ่มคุณค่าและปรับปรุงการดำเนินงานขององค์กร การตรวจสอบภายในช่วยให้องค์กรบรรลุเป้าหมายด้วยการประเมินและปรับปรุงประสิทธิผลของกระบวนการบริหารความเสี่ยง การควบคุมและการกำกับดูแลอย่างเป็นระบบและเป็นระเบียบ”

กระทรวงการคลัง (2561: 36) **การตรวจสอบภายใน** หมายความว่า กิจกรรมให้ความเชื่อมั่นและการให้คำปรึกษาอย่างเที่ยงธรรมและเป็นอิสระ ซึ่งจัดให้มีขึ้นเพื่อเพิ่มคุณค่าและปรับปรุงการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐให้ดีขึ้น และจะช่วยให้หน่วยงานของรัฐบรรลุถึงเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ด้วยการประเมิน และปรับปรุงประสิทธิผลของกระบวนการบริหารความเสี่ยง การควบคุม และการกำกับดูแลอย่างเป็นระบบ

ความสำคัญและประโยชน์ของการตรวจสอบภายใน

การตรวจสอบภายใน เป็นการให้บริการข้อมูลแก่ฝ่ายบริหาร และเป็นหลักประกันขององค์กรในด้านการประเมินประสิทธิผลและประสิทธิภาพของระบบการควบคุมภายในที่เหมาะสม ทั้งในด้านการเงินและการบริหารงาน เพื่อส่งเสริมการปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร และมีความโปร่งใส โดยการเสนอรายงานเกี่ยวกับกิจกรรมการเพิ่มมูลค่าขององค์กร รวมทั้ง การเป็นผู้ให้คำปรึกษากับฝ่ายบริหาร ในการปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผล และดูแลให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่าซึ่งการตรวจสอบภายในมีส่วนผลักดันความสำเร็จดังกล่าว ดังนี้ (กรมบัญชีกลาง, 2546: 1)

1. ส่งเสริมให้เกิดกระบวนการกำกับดูแลที่ดี (Good Governance) และความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน (Transparency) ป้องกันการประพฤติมิชอบหรือการทุจริต และเป็นการลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจนทำให้การดำเนินงานไม่บรรลุวัตถุประสงค์
2. ส่งเสริมให้เกิดการบันทึกบัญชีและรายงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบ (Accountability and Responsibility) ทำให้องค์กรได้ข้อมูลหรือรายงานตามหน้าที่ที่รับผิดชอบ และเป็นพื้นฐานของหลักความโปร่งใส (Transparency) และความสามารถตรวจสอบได้ (Auditability)
3. ส่งเสริมให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการปฏิบัติงาน (Efficiency and Effectiveness of Performance) ขององค์กร เนื่องจากการตรวจสอบภายในเป็นการประเมิน วิเคราะห์ เปรียบเทียบข้อมูลทุกด้านในการปฏิบัติงาน จึงเป็นข้อมูลที่สำคัญที่ช่วยปรับปรุงงานให้สะดวก รัดกุม ลดขั้นตอนที่ซ้ำซ้อนและให้เหมาะสมกับสถานการณ์ตลอดเวลา ช่วยลดเวลาและค่าใช้จ่าย เป็นสื่อกลางระหว่างผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานในการประสานและลดปัญหาความไม่เข้าใจในนโยบาย
4. เป็นมาตรการถ่วงดุลแห่งอำนาจ (Check and Balance) ส่งเสริมให้เกิดการจัดสรรการใช้ทรัพยากรขององค์กรเป็นไปอย่างเหมาะสมตามลำดับความสำคัญ เพื่อให้ได้ผลงานที่เป็นประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร
5. ให้สัญญาณเตือนภัยล่วงหน้า (Warning Signals) ของการประพฤติมิชอบหรือการทุจริตในองค์กร ลดโอกาสความร้ายแรงและความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น รวมทั้งเพื่อเพิ่มโอกาสของความสำเร็จของงาน

วัตถุประสงค์และขอบเขตการตรวจสอบภายใน (กรมบัญชีกลาง, 2546: 2)

วัตถุประสงค์ของการตรวจสอบภายใน คือ การปฏิบัติงานโดยอิสระปราศจากการแทรกแซงในการทำหน้าที่ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ภายในองค์กร ด้วยการปฏิบัติงาน เกี่ยวกับการวิเคราะห์ ประเมิน ให้คำปรึกษา ให้ข้อมูลและข้อเสนอแนะ เพื่อสนับสนุนผู้ปฏิบัติงานทุกระดับขององค์กรสามารถปฏิบัติหน้าที่และดำเนินงานเป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ผลการดำเนินงานตรวจสอบภายในจะอยู่ในรูปของรายงานผลที่มีประโยชน์ต่อการตัดสินใจของผู้บริหาร รวมถึงการสนับสนุนให้มีการควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพภายใต้ค่าใช้จ่ายที่เหมาะสม

ขอบเขตของงานตรวจสอบภายใน ประกอบด้วย

1. การสอบทานความเชื่อถือได้และความสมบูรณ์ของสารสนเทศ ด้านการบัญชี การเงิน และการดำเนินงาน
2. การสอบทานให้เกิดความมั่นใจว่าระบบที่ใช้เป็นไปตามนโยบาย แผน และวิธีปฏิบัติงานที่องค์กรกำหนดไว้ และควรแสดงผลกระทบสำคัญที่เกิดขึ้น
3. การสอบทานวิธีการป้องกันดูแลทรัพย์สินว่าเหมาะสม และสามารถพิสูจน์ความมีอยู่จริงของทรัพย์สินเหล่านั้นได้
4. การประเมินการใช้ทรัพยากรว่าเป็นไปโดยความประหยัดและมีประสิทธิภาพ
5. การสอบทานการปฏิบัติงานในความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ระดับต่าง ๆ ว่าได้ผลตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย รวมถึงความคืบหน้าตามแผนงานที่กำหนดไว้
6. การสอบทานและประเมินผลความเหมาะสมและความเพียงพอของระบบการควบคุมภายในขององค์กร

ประเภทของการตรวจสอบภายใน

ลักษณะการดำเนินงานของแต่ละองค์กรที่มีความหลากหลายแตกต่างกัน ทำให้จำเป็นต้องใช้วิธีปฏิบัติการตรวจสอบให้เหมาะสม เพื่อให้มั่นใจว่างานตรวจสอบภายในครอบคลุมถึงกิจกรรมต่าง ๆ ในองค์กร ซึ่งการวางแผนการตรวจสอบภายในจะต้องครอบคลุมประเภทงานให้ความเชื่อมั่น ดังนี้ (กรมบัญชีกลาง, 2546: 3-5)

1. ตรวจสอบทางการเงิน (Financial Auditing) เป็นการตรวจสอบความถูกต้องเชื่อถือได้ของข้อมูลและตัวเลขต่าง ๆ ทางการเงิน การบัญชีและรายงานทางการเงิน โดยครอบคลุมถึงการดูแลป้องกันทรัพย์สิน และประเมินความเพียงพอของระบบการควบคุมภายในของระบบงานต่าง ๆ ว่ามีความเพียงพอที่จะมั่นใจได้ว่าข้อมูลที่บันทึกในบัญชี รายงาน ทะเบียน และเอกสารต่าง ๆ ถูกต้อง และสามารถสอบทานได้หรือเพียงพอที่จะป้องกันการรั่วไหล สูญหาย ของทรัพย์สินต่าง ๆ ได้

2. ตรวจสอบการดำเนินงาน (Performance Auditing) เป็นการตรวจสอบผลการดำเนินงานตามแผนงาน งานและโครงการขององค์กร ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายหรือหลักการที่กำหนด การตรวจสอบเน้นถึงประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและความคุ้มค่า โดยต้องมีผลผลิตและผลลัพธ์เป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย ซึ่งวัดจากตัวชี้วัดที่เหมาะสม

3. ตรวจสอบการบริหาร (Management Auditing) เป็นการตรวจสอบการบริหารงานด้านต่าง ๆ ขององค์กร ว่ามีระบบการบริหารจัดการเกี่ยวกับการวางแผน การควบคุม การประเมินผลเกี่ยวกับงบประมาณ การเงิน การพัสดุและทรัพย์สิน รวมทั้งการบริหารงานด้านต่าง ๆ ว่าเป็นไปอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับภารกิจขององค์กร รวมทั้งเป็นไปตามหลักการบริหารงานและหลักการกำกับดูแลที่ดี (Good Governance) ในเรื่องความน่าเชื่อถือ ความรับผิดชอบ ความเป็นธรรม และความโปร่งใส

4. ตรวจสอบการปฏิบัติตามข้อกำหนด (Compliance Auditing) เป็นการตรวจสอบการปฏิบัติงานต่าง ๆ ขององค์กรว่าเป็นไปตามนโยบาย กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง มติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องที่กำหนด ทั้งจากภายนอกและภายในองค์กร

5. ตรวจสอบระบบงานสารสนเทศ (Information System Auditing) เป็นการพิสูจน์ความถูกต้องและเชื่อถือได้ ของระบบงานและข้อมูลที่ได้จากการประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ รวมทั้งระบบการเข้าถึงข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไขและการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล

6. ตรวจสอบพิเศษ (Special Auditing) หมายถึง การตรวจสอบในกรณีที่ได้รับมอบหมายจากฝ่ายบริหาร หรือกรณีที่มีการทุจริตหรือการกระทำที่ส่อไปในทางทุจริต ผิดกฎหมาย หรือกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่า จะมีการกระทำที่ส่อไปในทางทุจริตหรือประพฤติน่าสงสัยเกิดขึ้น ซึ่งผู้ตรวจสอบภายในจะดำเนินงานตรวจสอบเพื่อค้นหาสาเหตุ ข้อเท็จจริง ผลเสียหายหรือผู้รับผิดชอบ พร้อมทั้งเสนอแนะมาตรการป้องกัน

ความรับผิดชอบและอำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจสอบภายใน (กรมบัญชีกลาง, 2546: 5)

งานตรวจสอบภายในเป็นลักษณะงานสนับสนุน ผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่งานตรวจสอบจึงไม่ควรมียอำนาจสั่งการหรือมีอำนาจบริหารงานในสายงานที่ตรวจสอบ และต้องมีความเป็นอิสระในกิจกรรมที่ตนตรวจสอบ เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างอิสระทั้งในการปฏิบัติงานและทัศนคติของผู้ตรวจสอบ ความเป็นอิสระมีองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ส่วน ได้แก่

1. สถานภาพในองค์กรของผู้ตรวจสอบภายใน และการสนับสนุนที่ผู้ตรวจสอบภายในได้รับจากฝ่ายบริหาร นับว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งที่ส่งผลกระทบต่อระดับคุณภาพ และคุณค่าของบริการที่ผู้ตรวจสอบภายในจะให้แก่ฝ่ายบริหาร ผู้ตรวจสอบภายในควรขึ้นตรงต่อผู้บริหารสูงสุด เพื่อที่จะสามารถปฏิบัติงานได้ใน

ขอบเขตที่กว้าง และเพื่อให้ข้อตรวจพบ ข้อเสนอแนะต่าง ๆ จะได้รับการพิจารณาสั่งการให้บังเกิดผลได้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงพอ

การกำหนดสายการบังคับบัญชาให้ขึ้นตรงต่อผู้บริหารสูงสุด จะทำให้ผู้ตรวจสอบภายในมีอิสระในการตรวจสอบ และทำให้สามารถเข้าถึงเอกสาร หลักฐาน และทรัพยากรต่าง ๆ รวมทั้งบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานที่ต้องได้รับการตรวจสอบ

2. ผู้ตรวจสอบภายในไม่ควรเข้าไปมีส่วนได้ส่วนเสีย หรือส่วนร่วมในการปฏิบัติงานขององค์กร ในกิจกรรมที่ผู้ตรวจสอบภายในต้องตรวจสอบหรือประเมินผล ผู้ตรวจสอบภายในต้องมีความเป็นอิสระทั้งในการปฏิบัติงานและการเสนอความเห็นในการตรวจสอบ ดังนั้น จึงไม่ควรเป็นกรรมการในคณะกรรมการใด ๆ ขององค์กร หรือหน่วยงานในสังกัดอันมีผลกระทบต่อความเป็นอิสระในการปฏิบัติงานและการเสนอความเห็น

การประกันคุณภาพงานตรวจสอบภายใน

ในปัจจุบันงานตรวจสอบภายในเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารราชการ เนื่องจากงานตรวจสอบภายในที่มีคุณภาพจะช่วยส่งเสริมให้การดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล มีการกำกับดูแล การบริหารความเสี่ยงและการควบคุมที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นธรรมาภิบาลในการบริหารงานของหน่วยงานของรัฐ หลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการตรวจสอบภายในสำหรับหน่วยงานภาครัฐ พ.ศ. 2561 กำหนดให้หน่วยงานตรวจสอบภายในของหน่วยงานของรัฐต้องได้รับการประเมินผลการประกันคุณภาพงานตรวจสอบภายในจากภายนอก อย่างน้อยทุก ๆ 5 ปี

กรมบัญชีกลางได้ดำเนินการประกันคุณภาพงานตรวจสอบภายในภาครัฐกับหน่วยงานของรัฐ ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2554 เป็นต้นมา เพื่อเป็นการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพงานตรวจสอบภายในภาครัฐให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1. หลักเกณฑ์การประกันคุณภาพงานตรวจสอบภายในภาครัฐ

ได้กำหนดตามกรอบมาตรฐานการตรวจสอบภายในและจรรยาบรรณการตรวจสอบภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ ประกอบด้วย มาตรฐานหลัก 2 มาตรฐาน คือ มาตรฐานด้านคุณสมบัติและมาตรฐานด้านการปฏิบัติงาน สามารถกำหนดประเด็นที่ใช้ในการพิจารณา เพื่อประเมินการประกันคุณภาพงานตรวจสอบภายในภาครัฐ ได้ทั้งสิ้น 16 ประเด็น ดังนี้ (กรมบัญชีกลาง, 2559, น.1-2)

1.1 ด้านการกำกับดูแล (Governance) จำนวน 3 ประเด็น ประกอบด้วย

- (1) โครงสร้างและสายการรายงาน
- (2) กฎบัตรการตรวจสอบภายใน
- (3) การประเมินคุณภาพงานตรวจสอบภายใน

1.2 ด้านบุคลากร (Staff) จำนวน 3 ประเด็น ประกอบด้วย

- (1) ความเชี่ยวชาญด้านการตรวจสอบภายใน
- (2) ความระมัดระวังรอบคอบเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพ
- (3) การพัฒนาบุคลากร

1.3 ด้านการจัดการ (Management) จำนวน 5 ประเด็น ประกอบด้วย

- (1) กลยุทธ์ของหน่วยงานตรวจสอบภายใน
- (2) การประเมินความเสี่ยงเพื่อวางแผนการตรวจสอบ
- (3) การวางแผนการตรวจสอบ

- (4) นโยบาย คู่มือการปฏิบัติงาน และการประสานงาน
  - (5) การรายงานสรุปผลการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน
- 1.4 ด้านกระบวนการ (Process) จำนวน 5 ประเด็น ประกอบด้วย
- (1) การปฏิบัติงานครอบคลุมกระบวนการกำกับดูแล การบริหารความเสี่ยง และการควบคุม
  - (2) การวางแผนการปฏิบัติงานตรวจสอบ
  - (3) การปฏิบัติงานตรวจสอบภาคสนาม
  - (4) การรายงานผลการปฏิบัติงานตรวจสอบ
  - (5) การติดตามผลการตรวจสอบ

มาตรฐานการตรวจสอบภายในและจรรยาบรรณการตรวจสอบภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ
กระทรวงการคลัง ได้กำหนดหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์
ปฏิบัติการตรวจสอบภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2561 เพื่อให้ผู้ตรวจสอบภายในถือปฏิบัติ

มาตรฐานการตรวจสอบภายใน : ประกอบด้วย 2 ส่วน (กรมบัญชีกลาง, 2561, น.6)

1. มาตรฐานด้านคุณสมบัติ
2. มาตรฐานด้านการปฏิบัติงาน

1. มาตรฐานด้านคุณสมบัติ

1000 : วัตถุประสงค์ อำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบ

หน่วยงานตรวจสอบภายในต้องกำหนดวัตถุประสงค์ อำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในอย่างเป็นทางการไว้ในกฎบัตรการตรวจสอบภายใน โดยให้สอดคล้องกับภารกิจงานตรวจสอบภายในตามคำนิยามของการตรวจสอบภายในที่กำหนดไว้ในระเบียบ มาตรฐานและจรรยาบรรณการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน ซึ่งหัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายในต้องทบทวนกฎบัตรการตรวจสอบภายในเป็นระยะ ๆ และนำเสนอหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ และคณะกรรมการตรวจสอบให้ความเห็นชอบ เพื่อใช้เป็นกรอบอ้างอิงและเป็นแนวทางการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน โดยให้มีการเผยแพร่กฎบัตรการตรวจสอบภายในดังกล่าว ให้หน่วยงานภายในของหน่วยงานของรัฐทราบทั่วกัน

1100 : ความเป็นอิสระและความเที่ยงธรรม

การปฏิบัติงานตรวจสอบภายในต้องมีความเป็นอิสระ และผู้ตรวจสอบภายในต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรม

1200 : ความเชี่ยวชาญและความระมัดระวังรอบคอบเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพ

การปฏิบัติงานตรวจสอบภายในต้องกระทำด้วยความเชี่ยวชาญและความระมัดระวังรอบคอบเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพ

1300 : การประกันและการปรับปรุงคุณภาพงาน
หัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายในต้องปรับปรุงและรักษาคุณภาพของงานตรวจสอบภายในโดยมีการปรับปรุงคุณภาพงานตรวจสอบภายในให้ครอบคลุมในทุกด้าน

2. มาตรฐานด้านการปฏิบัติงาน

2000 : การบริหารงานตรวจสอบภายใน
หัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายในต้องบริหารงานตรวจสอบภายในอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่า การปฏิบัติงานตรวจสอบภายในสามารถสร้างคุณค่าเพิ่มให้กับหน่วยงานของรัฐ

2100 : ลักษณะของงานตรวจสอบภายใน
การปฏิบัติงานตรวจสอบภายในต้องสามารถประเมินและช่วยสนับสนุนให้มีการปรับปรุงกระบวนการกำกับดูแล การบริหารความเสี่ยง และการควบคุมของหน่วยงานของรัฐ โดยใช้วิธีการที่เป็นระบบ หลักเกณฑ์ และอาศัยความเสี่ยงของหน่วยงานของรัฐ ทั้งนี้การตรวจสอบภายในจะมีความน่าเชื่อถือและเพิ่มคุณค่าเมื่อผู้ตรวจสอบภายในมีการปฏิบัติงานในเชิงรุก และการประเมินผลของผู้ตรวจสอบภายในได้ก่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติงานอย่างลึกซึ้ง รวมทั้งได้คำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

2200 : การวางแผนการปฏิบัติงาน
ผู้ตรวจสอบภายในต้องจัดทำแผนการปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้งกำหนดวัตถุประสงค์ ขอบเขต ระยะเวลา และการจัดสรรทรัพยากร โดยแผนการปฏิบัติงานต้องพิจารณาถึงยุทธศาสตร์ วัตถุประสงค์ และความเสี่ยงของหน่วยงานของรัฐ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน

2300 : การปฏิบัติงาน
ผู้ตรวจสอบภายในต้องระบุ วิเคราะห์ ประเมินผล และจัดเก็บข้อมูลให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุตามวัตถุประสงค์

2400 : การรายงานผลการตรวจสอบ
ผู้ตรวจสอบภายในต้องรายงานผลการตรวจสอบตามที่ได้รับมอบหมายอย่างทันที่

2500 : การติดตามผล
หัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายในต้องกำหนดและรักษาระบบการติดตามการปฏิบัติตามข้อเสนอแนะในรายงานผลการตรวจสอบ

2600 : การยอมรับสภาพความเสี่ยงของฝ่ายบริหาร
ในกรณีที่หัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายในมีความเห็นว่า ความเสี่ยงที่เหลืออยู่ที่ฝ่ายบริหารยอมรับนั้น อาจจะไม่อยู่ในระดับที่หน่วยงานของรัฐสามารถยอมรับได้ หัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายในต้องหารือกับหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ หากยังไม่สามารถหาข้อยุติได้หัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายในต้องเสนอต่อคณะกรรมการตรวจสอบ เพื่อพิจารณาหาข้อยุติต่อไป

จรรยาบรรณการตรวจสอบภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ (กรมบัญชีกลาง, 2561, น.8)

กระทรวงการคลัง ได้กำหนดจรรยาบรรณการตรวจสอบภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ เพื่อเป็นการยกฐานะและศักดิ์ศรีของวิชาชีพตรวจสอบภายในให้ได้รับการยกย่อง และยอมรับจากบุคคลทั่วไป รวมทั้งใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

1. หลักปฏิบัติที่กำหนดในจรรยาบรรณการตรวจสอบภายใน เป็นหลักการพื้นฐานในการปฏิบัติหน้าที่ที่ผู้ตรวจสอบภายในพึงปฏิบัติ โดยใช้สามัญสำนึกและวิจารณญาณอันเหมาะสม

2. ผู้ตรวจสอบภายในควรประพฤติปฏิบัติตนตามกรอบจรรยาบรรณนี้ นอกเหนือจากการปฏิบัติตามจรรยาบรรณของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ และกฎหมายหรือหลักเกณฑ์อื่นที่เกี่ยวข้อง

3. ผู้ตรวจสอบภายในพึงยึดถือและดำรงไว้ซึ่งหลักปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

1.1 ความซื่อสัตย์ (Integrity) ความซื่อสัตย์ของผู้ตรวจสอบภายในจะสร้างให้เกิดความไว้วางใจและทำให้ดุลยพินิจของผู้ตรวจสอบภายในมีความน่าเชื่อถือและยอมรับจากบุคคลทั่วไป

1.2 ความเที่ยงธรรม (Objectivity) ผู้ตรวจสอบภายในจะแสดงความเที่ยงธรรมเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพในการรวบรวมข้อมูล ประเมินผล และรายงานด้วยความไม่ลำเอียง ผู้ตรวจสอบภายในต้องทำหน้าที่อย่างเป็นธรรมในทุก ๆ สถานการณ์ และไม่ปล่อยให้ความรู้สึกส่วนตัวหรือความรู้สึกนึกคิดของบุคคลอื่นเข้ามามีอิทธิพลเหนือการปฏิบัติงาน

1.3 การปกปิดความลับ (Confidentiality) ผู้ตรวจสอบภายในจะเคารพในคุณค่าและสิทธิของผู้เป็นเจ้าของข้อมูลที่ได้รับทราบจากการปฏิบัติงาน และไม่เปิดเผยข้อมูลดังกล่าว โดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้ที่มีอำนาจหน้าที่โดยตรงเสียก่อน ยกเว้นในกรณีที่มีพันธะในแง่ของงานอาชีพและเกี่ยวข้องกับกฎหมายเท่านั้น

1.4 ความสามารถในหน้าที่ (Competency) ผู้ตรวจสอบภายในจะนำความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ มาใช้ในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่

ปัจจัยความสำเร็จของการตรวจสอบภายใน (กรมบัญชีกลาง, 2554, น.24)

การตรวจสอบภายในจะประสบความสำเร็จ และเป็นประโยชน์ต่อองค์กรในระดับใด ขึ้นอยู่กับปัจจัยพื้นฐานความสำเร็จที่สำคัญ ซึ่งประกอบด้วย

1. นโยบายและการสนับสนุนของฝ่ายบริหาร งานตรวจสอบจะพัฒนาไปในทิศทางใดต้องมาจากนโยบายและความต้องการของฝ่ายบริหารเป็นหลัก โดยฝ่ายบริหารต้องกำหนดนโยบายและแสดงการสนับสนุนงานตรวจสอบภายในในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะในด้านดังต่อไปนี้

1.1 การกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งหน่วยงานตรวจสอบภายในในกฎบัตรการตรวจสอบภายใน (Internal Audit Charter) และกฎบัตรคณะกรรมการตรวจสอบ (Audit Committee Charter) ให้ชัดเจน การกำหนดสายการบังคับบัญชาให้ขึ้นตรงต่อผู้บริหารระดับสูงหรือคณะกรรมการตรวจสอบ

1.2 การมอบอำนาจในการตรวจสอบให้เหมาะสมกับหน้าที่และความรับผิดชอบ ซึ่งอำนาจของผู้ตรวจสอบ คือ อำนาจในการเข้าถึงรายงาน เอกสาร ข้อมูลและทรัพย์สินทุกชนิด ที่ต้องใช้ในการตรวจสอบ รวมทั้งอำนาจในการเรียกบุคคลใดบุคคลหนึ่งมาสัมภาษณ์หรือสอบถาม

1.3 การสนับสนุนด้านงบประมาณและทรัพยากรที่จำเป็นในการตรวจสอบ

1.4 การติดตามและสั่งการตามรายงานการตรวจสอบภายใน

1.5 การใช้เวลาเข้าประชุมปรึกษาหารือกับหน่วยตรวจสอบ

1.6 การใช้หน่วยงานตรวจสอบเป็นสถานฝึกอบรมผู้บริหาร และบุคลากรสำคัญ เพราะเป็นหน่วยงานที่มีขอบเขตงานเกี่ยวกับการปฏิบัติงานทุกระดับ ทำให้มองเห็นภาพของทุกกิจการได้ชัดเจน

2. ความพร้อมของระบบงานและสารสนเทศ งานตรวจสอบเกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์และประเมินผล ซึ่งต้องอาศัยข้อมูลทั้งด้านการเงิน การบัญชี และการปฏิบัติงาน ดังนั้น กิจการที่มีข้อมูลพร้อมย่อมพัฒนางานตรวจสอบได้เร็ว และกว้างขวางกว่ากิจการที่ระบบข้อมูลยังล่าสมัยหรือเชื่อถือไม่ได้

3. ความเข้าใจและยอมรับของผู้รับการตรวจสอบ โดยต้องเกิดจากความเข้าใจงานตรวจสอบภายใน เพราะหากไม่เข้าใจ ไม่ยอมรับและผู้รับการตรวจไม่ยอมแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ทำให้งานตรวจสอบนั้นสูญเปล่า และผลเสียจะตกอยู่กับกิจการ เนื่องจากมีปัญหาในการปฏิบัติงานนั้นยังไม่ได้แก้ไขอย่างถูกต้อง

4. ความรู้ ทักษะ และมนุษยสัมพันธ์ของผู้ตรวจสอบภายใน ผู้ตรวจสอบภายในควรปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับมาตรฐานและจริยธรรมแห่งวิชาชีพ ควรมีความสามารถในการเรียนรู้ มีไหวพริบ และมีการใช้ความคิดที่เป็นเหตุเป็นผลต้องพัฒนาความรู้โดยเฉพาะด้านการตรวจสอบ และการบริหารที่ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา มีทักษะในการแก้ปัญหาและตัดสินใจ รวมทั้งใช้มนุษยสัมพันธ์และวิธีการปฏิบัติงานที่เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ผู้ตรวจสอบควรนำวิธีการตรวจสอบแบบมีส่วนร่วม (Participative Audit) มาใช้ให้เหมาะสม รวมทั้งการสามารถใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ

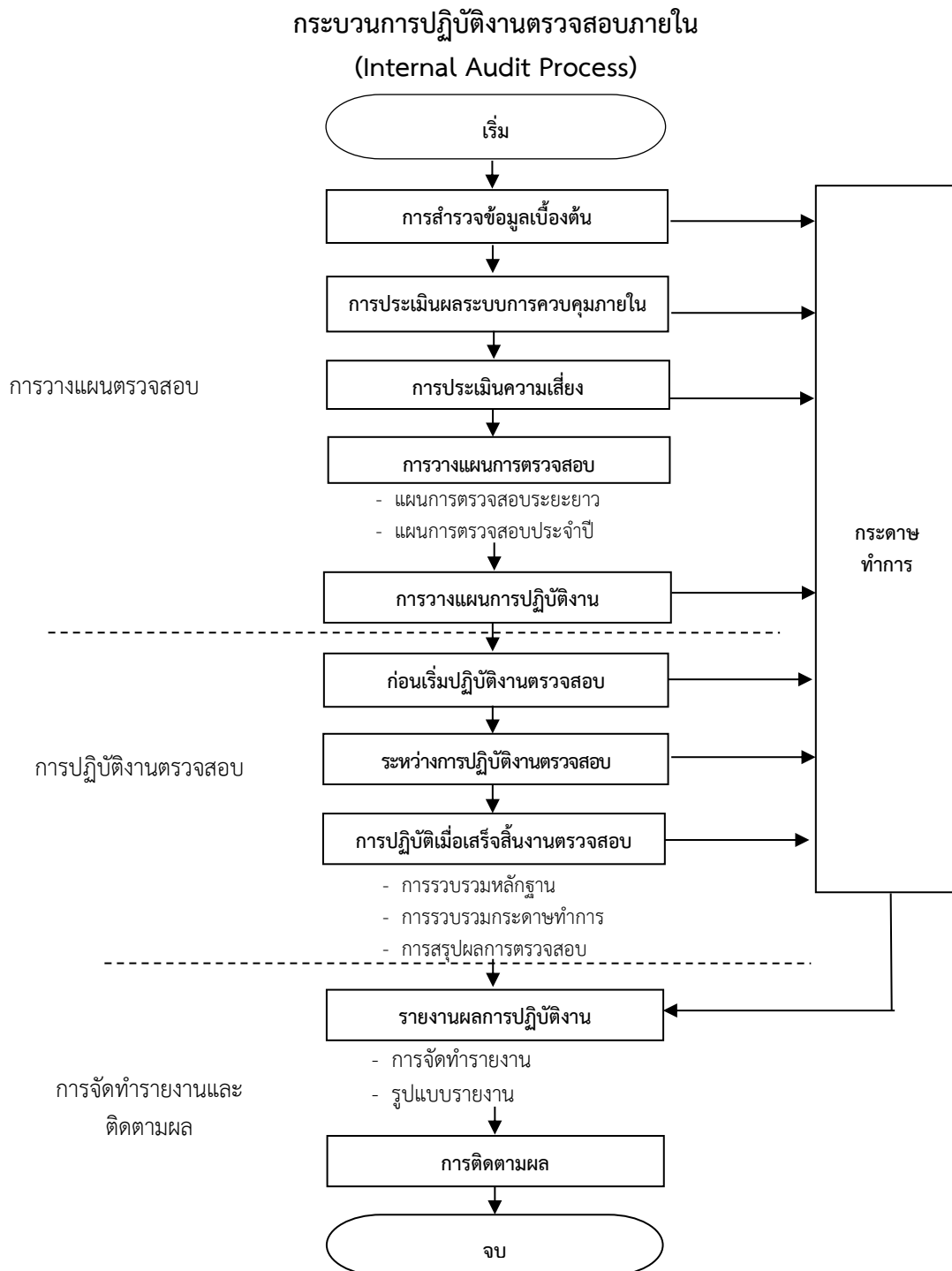
5. ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานตรวจสอบภายในกับหน่วยงานอื่น นอกเหนือจากที่ผู้ตรวจสอบภายใน เป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีแล้ว หน่วยงานตรวจสอบภายในเองยังต้องมีความสัมพันธ์ในระดับที่เหมาะสมกับหน่วยงาน และ/หรือฝ่ายต่าง ๆ ด้วย

บทที่ 4

กระบวนการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน

การปฏิบัติงานตรวจสอบภายในจำเป็นต้องดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอน เพื่อให้ผู้ตรวจสอบภายในสามารถปฏิบัติงานตรวจสอบได้อย่างมั่นใจและได้ผลงานที่มีคุณภาพ ทั้งนี้ขั้นตอนของการปฏิบัติงานตรวจสอบที่สำคัญ ประกอบด้วย

1. การวางแผนการตรวจสอบ
2. การปฏิบัติงานตรวจสอบ
3. การจัดทำรายงานและติดตามผล

ภาพที่ 4.1 กระบวนการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน

กระบวนการวางแผนการตรวจสอบ (Audit Plan)

แผนการตรวจสอบ หมายถึง แผนการปฏิบัติงานที่หัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายในจัดทำขึ้น โดยทำไว้ล่วงหน้าเกี่ยวกับเรื่องที่จะตรวจสอบ จำนวนหน่วยรับตรวจ ระยะเวลาในการตรวจสอบแต่ละเรื่อง ผู้รับผิดชอบในการตรวจสอบ รวมทั้งงบประมาณที่ใช้ในการปฏิบัติงานตรวจสอบ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการสอบทานความก้าวหน้าของงานตรวจสอบเป็นระยะ เพื่อให้งานตรวจสอบดำเนินไปอย่างราบรื่นทันตามกำหนดเวลา

การวางแผนการตรวจสอบ แบ่งเป็น 2 ประเภท

1. การวางแผนการตรวจสอบ (Audit Plan)
2. การวางแผนการปฏิบัติงาน (Engagement Plan)

1. การวางแผนการตรวจสอบ (Audit Plan) แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ

1.1 แผนการตรวจสอบระยะยาว เป็นแผนที่จัดทำไว้ล่วงหน้ามีระยะเวลาตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป โดยทั่วไปมีระยะเวลา 3 – 5 ปีและแผนฯ ต้องกำหนดให้ครอบคลุมหน่วยรับตรวจที่อยู่ในความรับผิดชอบทั้งหมด

1.2 แผนการตรวจสอบประจำปี เป็นแผนที่จัดทำไว้ล่วงหน้ามีรอบระยะเวลา 1 ปีและต้องจัดทำให้สอดคล้องกับแผนการตรวจสอบระยะยาวที่กำหนดไว้ โดยการตั้งหน่วยงานและเรื่องที่จะตรวจสอบในแต่ละปีตามที่ปรากฏในแผนการตรวจสอบระยะยาว มาจัดทำเป็นแผนการตรวจสอบประจำปี ประกอบด้วยสาระสำคัญ ดังนี้

- วัตถุประสงค์ของการตรวจสอบ ชัดเจน เพื่อจะได้กำหนดขอบเขตการปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์
- ขอบเขตการปฏิบัติงานตรวจสอบ
- ผู้รับผิดชอบในการตรวจสอบ
- งบประมาณที่ใช้ในการปฏิบัติงานตรวจสอบ

ข้อกำหนดที่สำคัญในการวางแผนการตรวจสอบ

- สอดคล้องกับนโยบายและแผนที่เกี่ยวข้อง
- สอดคล้องกับผลการประเมินระบบการควบคุมภายใน
- สอดคล้องกับผลการประเมินความเสี่ยง
- มีทิศทาง/ระยะเวลาชัดเจน

ขั้นตอนการวางแผนการตรวจสอบ

(1) การสำรวจข้อมูลเบื้องต้น มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ตรวจสอบภายในเรียนรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับงานของหน่วยงานที่ต้องทำการตรวจสอบในรายละเอียด รวมทั้งทำความเข้าใจกับหน่วยงานและระบบงานที่จะเลือกมาตรวจสอบ ซึ่งจะช่วยให้ผู้ตรวจสอบภายในสามารถประเมินความเสี่ยงในขั้นต้นก่อนจะดำเนินการตรวจสอบได้อย่างเหมาะสมและเป็นระบบ โดยศึกษาข้อมูล ต่าง ๆ ได้แก่

- โครงสร้างของสถาบัน
- โครงสร้างหน่วยงานภายในสถาบัน ตำแหน่ง อัตรากำลัง
- ผังทางเดินของขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Flowchart)
- ผังกระบวนการปฏิบัติงาน (Process Mapping)

- ข้อมูลผลการดำเนินงานของหน่วยงานและกิจกรรมต่าง ๆ เช่น แผน/ผลการปฏิบัติงานประจำปี ผลการตรวจสอบย้อนหลัง

- ข้อมูลอื่น ๆ ที่ได้รับจากแหล่งภายนอก เกี่ยวกับสถาบัน
- ระบบการควบคุมภายในของหน่วยงานและกิจกรรมต่าง ๆ

(2) การประเมินระบบการควบคุมภายในของหน่วยรับตรวจ เพื่อประเมินความเพียงพอและประสิทธิผลของระบบการควบคุมภายใน เพื่อให้ทราบว่าระบบการควบคุมภายในที่ได้จัดวางไว้นั้นได้นำไปปฏิบัติตามที่กำหนด และผลงานบรรลุตามเป้าหมายขององค์กร โดยมีขั้นตอนการประเมิน ดังนี้

- เลือกเรื่องหรือสิ่งที่จะประเมิน
- ทำความเข้าใจโครงสร้างระบบการควบคุมภายใน
- ทดสอบการมีอยู่จริง และการปฏิบัติงานจริงของระบบการควบคุมภายใน
- ประเมินประสิทธิผล
- สรุปผลการประเมินระบบการควบคุมภายใน

(3) การประเมินความเสี่ยง เพื่อวางแผนการตรวจสอบ ผู้ตรวจสอบภายในสามารถเลือกประเมินความเสี่ยงในระดับหน่วยงานทุกหน่วยงานหรือระดับกิจกรรมทุกกิจกรรมภายในองค์กรก็ได้ตามความเหมาะสมกับศักยภาพของตน ทั้งนี้ไม่ว่าจะประเมินความเสี่ยงในระดับใดจะประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ

- การระบุปัจจัยเสี่ยง เป็นการค้นหาถึงสถานการณ์หรือสาเหตุที่จะก่อให้เกิดความเสี่ยงขึ้นภายในองค์กร โดยผู้ตรวจสอบภายในอาจพิจารณาข้อมูลที่ได้จากการสำรวจเบื้องต้นจากสภาพแวดล้อมทั่วไปทั้งภายในและภายนอกขององค์กร และนำมาแยกเป็นประเภทของข้อมูลที่เกี่ยวข้องด้านกลยุทธ์ ด้านการดำเนินงาน ด้านความรู้ ด้านการเงิน และด้านกฎหมาย ระเบียบ เช่น ปัจจัยเสี่ยงเรื่องของแผนและผลการปฏิบัติงาน ปัจจัยเสี่ยงเกี่ยวกับกระบวนการและวิธีการดำเนินงาน ปัจจัยเสี่ยงเรื่องการจัดกรฐานข้อมูล เป็นต้น

- การวิเคราะห์ความเสี่ยง เมื่อผู้ตรวจสอบภายในสามารถระบุสาเหตุความเสี่ยงภายในองค์กรว่าเป็นเรื่องใดในระดับหน่วยงานหรือกิจกรรมแล้ว ก็ให้ทำการวิเคราะห์ว่าปัจจัยเสี่ยงนั้นมีผลกระทบอย่างไรต่อองค์กรและมีโอกาสหรือความถี่ที่จะเกิดมากน้อยเพียงใด โดยอาจกำหนดเกณฑ์ของแต่ละปัจจัยเสี่ยงที่พบเป็น 3 ระดับ ได้แก่ สูง กลาง ต่ำ และให้คะแนนกำกับไว้ด้วย เช่น ระดับสูง = 3 คะแนน ระดับกลาง = 2 คะแนน ระดับต่ำ = 1 คะแนน หรืออาจกำหนดเป็น 5 ระดับ เช่น สูงมาก สูงปานกลาง ต่ำต่ำมาก เพื่อให้ได้คะแนนที่สามารถวิเคราะห์ความเสี่ยงได้ละเอียดเพิ่มมากขึ้นก็ย่อมได้

ทั้งนี้การวิเคราะห์ความเสี่ยงนี้ ผลกระทบที่เกิดอาจเทียบกับจำนวนเงินที่ต้องเสียไปจากการดำเนินงานไม่บรรลุวัตถุประสงค์ หรือการระบุผลกระทบเป็นปริมาณหรือตัวเลข ขั้นตอนสุดท้ายของการวิเคราะห์ ผู้ตรวจสอบภายในต้องสรุปในภาพรวมของสถาบันว่าแต่ละหน่วยงานหรือกิจกรรมที่เลือกประเมินมีความเสี่ยงโดยเฉลี่ยด้วยคะแนนเท่าใดบ้าง

- จัดลำดับความเสี่ยง เมื่อทราบแล้วว่าในแต่ละ หน่วยงาน หรือกิจกรรมตามที่เลือกประเมิน มีคะแนนความเสี่ยงเท่าใดแล้วให้นำมาจัดเรียงลำดับจากคะแนนมากที่สุดไปหาน้อยสุดเพื่อใช้ในการวางแผนการตรวจสอบระยะยาวและประจำปีต่อไป

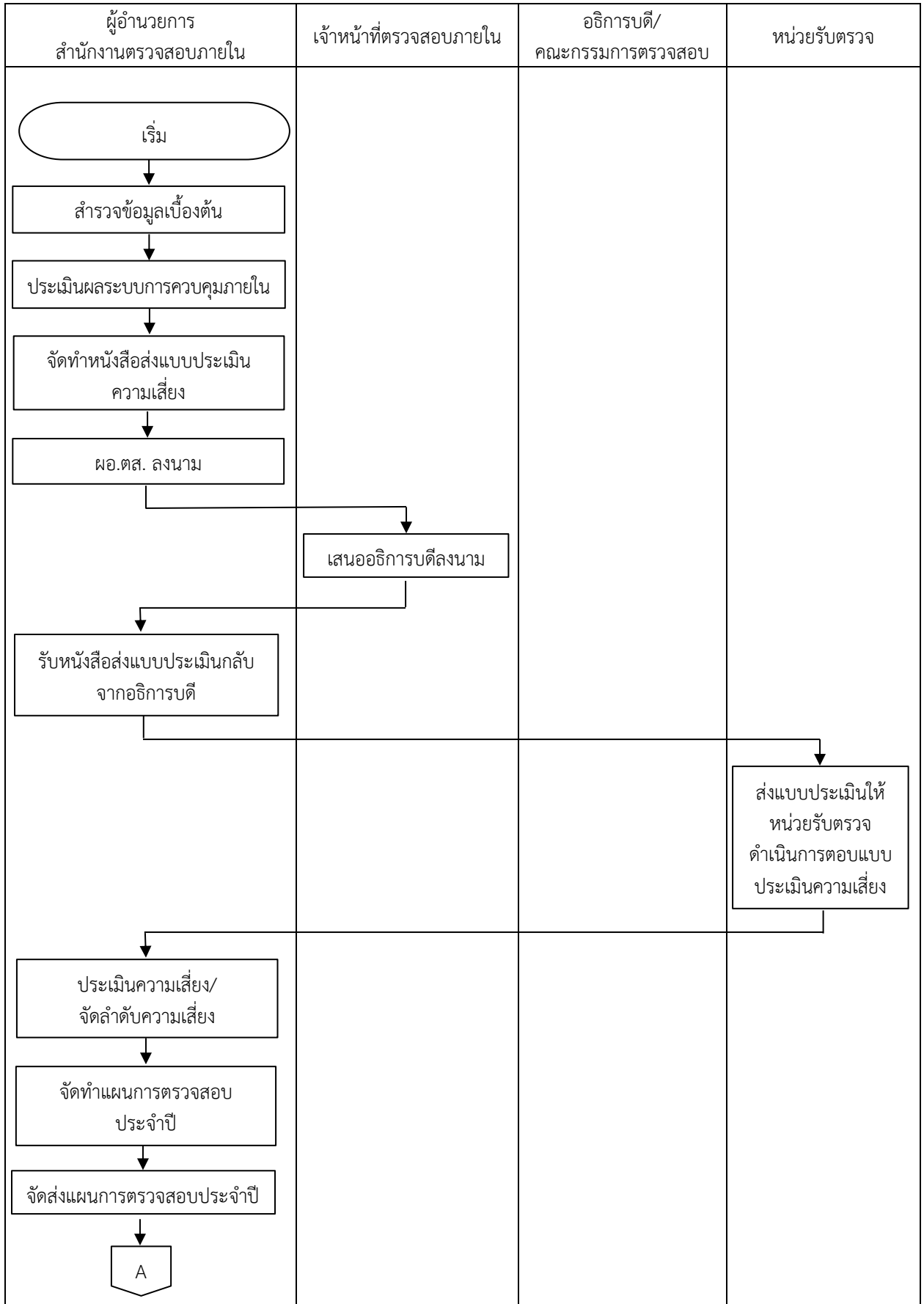
(4) การวางแผนการตรวจสอบ จากผลการประเมินระบบการควบคุมภายในและการประเมิน ความเสี่ยง จะสามารถพิจารณาได้ว่าควรวางแผนการตรวจสอบระยะยาว ในหน่วยงานหรือกิจกรรมใด เมื่อได้กำหนดแผนการตรวจสอบระยะยาวแล้ว ผู้ตรวจสอบภายในต้องกำหนดแผนการตรวจสอบประจำปี โดยการนำข้อมูลจากแผนการตรวจสอบระยะยาวในแต่ละปีมาจัดทำแผนการตรวจสอบประจำปี

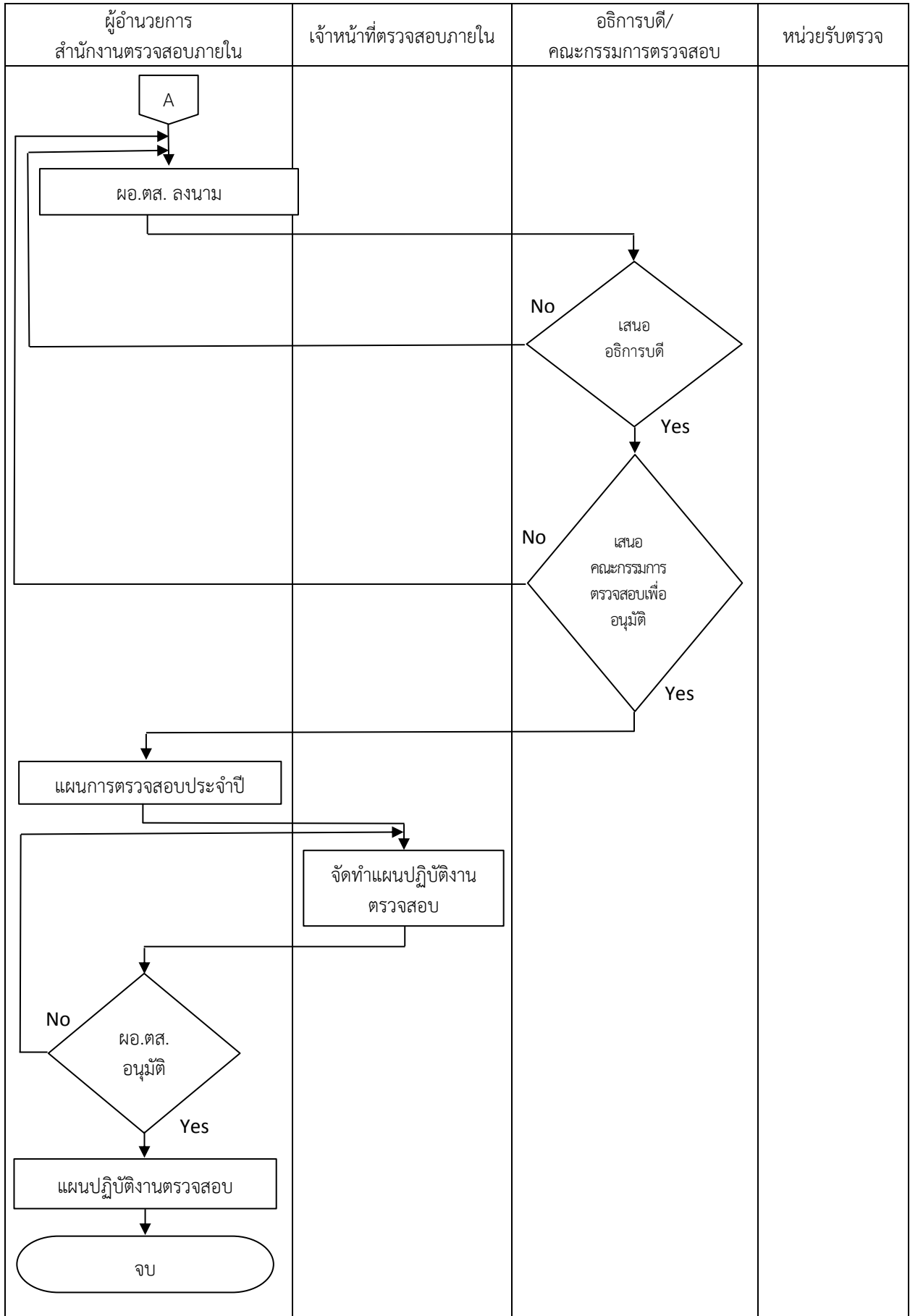
- แผนการตรวจสอบระยะยาว
  - นำลำดับความเสี่ยงมาจัดช่วง
  - พิจารณาความถี่ที่ควรเข้าทำการตรวจสอบ
  - คำนวณคน/วัน
- แผนการตรวจสอบประจำปี
  - กำหนดวัตถุประสงค์
  - ขอบเขตการปฏิบัติงาน
  - ผู้รับผิดชอบ
  - งบประมาณที่ใช้

(5) การเสนอและอนุมัติแผน เมื่อวางแผนการตรวจสอบเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้เสนอแผนการตรวจสอบ ต่อผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานของรัฐ เพื่อพิจารณาอนุมัติภายในเดือนกันยายนของทุกปี (สำหรับสถาบันจะเสนอแผนการตรวจสอบต่ออธิการบดีก่อนเสนอคณะกรรมการตรวจสอบสถาบันเพื่อพิจารณาอนุมัติ)

2. การวางแผนปฏิบัติงาน (Engagement Plan) ผู้ตรวจสอบภายในควรวางแผนการปฏิบัติงานตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายในให้สอดคล้องกับแผนการตรวจสอบประจำปี โดยอาศัยข้อมูลจากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้น การประเมินผลระบบการควบคุมภายในรวมทั้งผลการประเมินความเสี่ยง เพื่อให้การวางแผนการปฏิบัติงานในแต่ละเรื่องครอบคลุมประเด็นการตรวจสอบที่มีความสำคัญการวางแผนการปฏิบัติงานควรจัดทำเป็นสายลักษณะอักษรและมีลักษณะยืดหยุ่น โดยสามารถแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมตามสภาพการณ์ได้ตลอดเวลา และผ่านการสอบทานและเห็นชอบจากหัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายใน การวางแผนปฏิบัติงานมีขั้นตอน ดังนี้

- 2.1 กำหนดวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติงาน
- 2.2 กำหนดขอบเขต/ประเด็นการตรวจสอบ
- 2.3 กำหนดแนวทางการปฏิบัติงาน

ภาพที่ 4.2 ขั้นตอนการวางแผนการตรวจสอบ

กระบวนการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน

การปฏิบัติงานตรวจสอบ หมายถึง กระบวนการตรวจสอบ สอบทาน และรวบรวมหลักฐาน เพื่อวิเคราะห์และประเมินผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่าง ๆ ว่าเป็นไปตามนโยบาย แผนงาน ระเบียบปฏิบัติขององค์กร รวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งเสนอข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบ และข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารเพื่อประกอบการตัดสินใจในการบริหารงาน

ข้อกำหนดที่สำคัญในการปฏิบัติงานตรวจสอบ

1. ผู้ตรวจสอบภายในที่มีความรู้ ความสามารถ เชี่ยวชาญ ทักษะ ะมัดระวังรอบคอบ ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ ความเป็นอิสระ เที่ยงธรรม การปกปิดความลับ
2. แผนการตรวจสอบและแผนปฏิบัติงานตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ
3. หลักฐานข้อมูลสารสนเทศที่เพียงพอ

การปฏิบัติงานตรวจสอบ ประกอบด้วยสาระสำคัญ 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ก่อนปฏิบัติงานตรวจสอบ

หลังจากจัดทำแผนการปฏิบัติงานเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้ตรวจสอบภายในต้องจัดทำตารางการปฏิบัติงานตรวจสอบในรายละเอียดของงานตรวจสอบแต่ละงานหรือกิจกรรม และทำความเข้าใจกับหน่วยรับตรวจในเรื่องความพร้อมขอเขตของการตรวจสอบ กำหนดวันและระยะเวลาที่ใช้ในการตรวจสอบ การดำเนินการก่อนเริ่มปฏิบัติงานตรวจสอบ มีขั้นตอน ดังนี้

- 1.1 แจ้งผู้รับตรวจ
- 1.2 คัดเลือกทีมตรวจสอบ
- 1.3 บรรยายสรุปงานตรวจสอบ
- 1.4 กำหนดหัวหน้าทีมตรวจสอบ
- 1.5 การเตรียมการเบื้องต้น
  - สอบทานงานตรวจสอบที่ทำมาแล้ว
  - ศึกษาแผนการดำเนินงานของหน่วยงานรับตรวจ
  - ศึกษารายละเอียดข้อมูลอ้างอิง

2. ระหว่างปฏิบัติงานตรวจสอบ

ผู้ตรวจสอบภายในเริ่มปฏิบัติงานตรวจสอบด้วยการประชุมเปิดงานตรวจสอบ ระหว่างทีมตรวจสอบกับผู้รับตรวจที่เกี่ยวข้อง หัวหน้าทีมตรวจสอบจะเป็นผู้ดำเนินการประชุม อธิบายวัตถุประสงค์รายละเอียดของขอบเขตการตรวจสอบให้ผู้รับตรวจทราบ ระหว่างการปฏิบัติงานตรวจสอบมีขั้นตอนที่ควรดำเนินการ ดังนี้

2.1 การมอบหมายงานตรวจสอบ หัวหน้าทีมตรวจสอบควรมอบหมายงานตามที่คุณตรวจสอบภายในแต่ละคนมีความถนัด ความรู้ ความชำนาญ

2.2 วิธีปฏิบัติการตรวจสอบ ผู้ตรวจสอบภายในควรเลือกวิธีการตรวจสอบและเทคนิคการตรวจสอบให้เหมาะสมในแต่ละขั้นตอน

2.3 การกำกับดูแลการปฏิบัติงาน หัวหน้าทีมตรวจสอบมีหน้าที่กำกับดูแลการปฏิบัติงานของผู้ร่วมทีมอย่างละเอียดสม่ำเสมอ เพื่อให้แน่ใจว่าการปฏิบัติงานตรวจสอบเป็นไปตามวิธีปฏิบัติการตรวจสอบ และขอบเขตการตรวจสอบที่กำหนดไว้ พร้อมทั้งเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับตารางการปฏิบัติงานตรวจสอบที่กำหนดไว้

2.4 การนำแผนการปฏิบัติงานตรวจสอบมาใช้ ผู้ตรวจสอบภายในต้องนำแผนการปฏิบัติงานที่ได้จัดทำไว้ล่วงหน้า มาใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานตรวจสอบ

2.5 การเปลี่ยนแปลงขอบเขตของการตรวจสอบ หัวหน้าทีมตรวจสอบอาจจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงขอบเขตของการตรวจสอบ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพที่เปลี่ยนไป โดยพิจารณาความสมเหตุสมผลและความคุ้มค่าที่จะเปลี่ยนแปลงขอบเขตการตรวจสอบ ทั้งนี้ ต้องได้รับอนุมัติจากหัวหน้าหน่วยตรวจสอบภายในทุกครั้ง

2.6 การประชุมปิดงานตรวจสอบ การประชุมปิดงานตรวจสอบ จะกระทำเป็นขั้นตอนสุดท้ายเมื่อหัวหน้าทีมตรวจสอบได้จัดทำสรุปผลสิ่งที่ตรวจพบ หรือเมื่อจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้เข้าร่วมประชุมต้องประกอบด้วยผู้บริหารหน่วยรับตรวจที่มีอำนาจสั่งการให้ปฏิบัติตามข้อเสนอแนะ

3. การปฏิบัติเมื่อเสร็จสิ้นงานตรวจสอบ

หลังจากเสร็จสิ้นการปฏิบัติงานตรวจสอบในหน่วยรับตรวจแล้ว หัวหน้าทีมตรวจสอบควรสอบถามให้แน่ใจว่าทีมตรวจสอบได้ปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ เสร็จสมบูรณ์และเป็นไปตามแผนการตรวจสอบที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ หัวหน้าทีมตรวจสอบต้องสอบถามกระดาษทำการ เอกสาร หลักฐานที่รวบรวมไว้จากการตรวจสอบและข้อสรุปสิ่งที่ตรวจพบ สอบทานร่างรายงานผลการปฏิบัติงาน ประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบภายในแต่ละคน โดยประเมินจากความสำเร็จของงานตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ประกอบด้วย

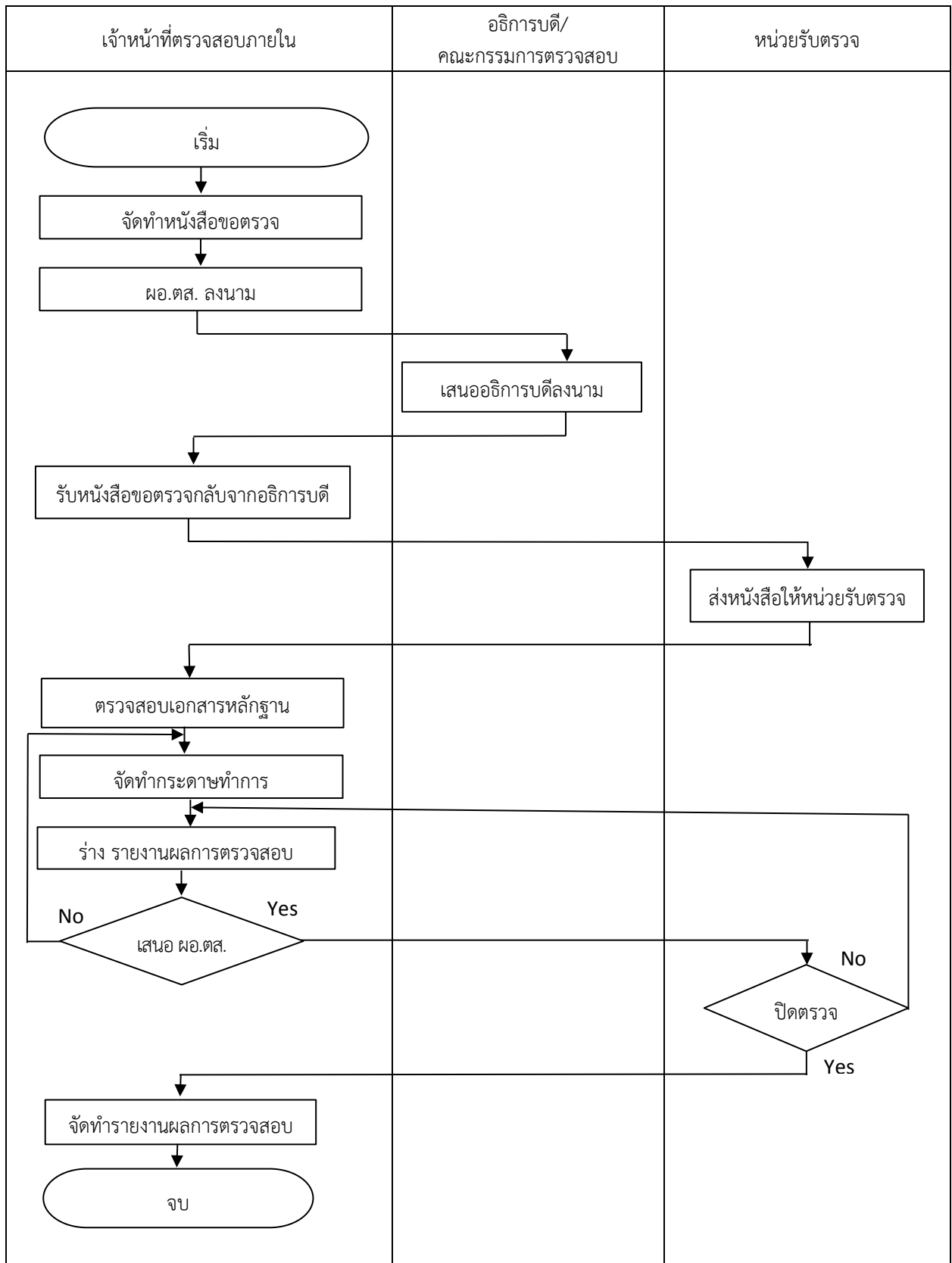
3.1 รวบรวมหลักฐาน หมายถึง การรวบรวมเอกสาร ข้อมูล หรือข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่ผู้ตรวจสอบภายในได้จากการใช้เทคนิคและวิธีการต่าง ๆ ในการรวบรวมขึ้นระหว่างทำการตรวจสอบ คุณสมบัติของหลักฐานมีความเพียงพอ ความเชื่อถือได้และจัดหามาได้ ความเกี่ยวข้อง และความมีประโยชน์

3.2 รวบรวมกระดาษทำการ หมายถึง การรวบรวมเอกสารที่ผู้ตรวจสอบภายใน จัดทำขึ้นในระหว่างการตรวจสอบเพื่อบันทึกรายละเอียดการทำงาน ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลต่าง ๆ ที่ใช้ในการตรวจสอบ ขอบเขตการตรวจสอบ วิธีการตรวจสอบ ข้อมูลจากการประเมินและวิเคราะห์ และผลสรุปของการตรวจสอบเพื่อใช้เป็นแนวทางในการรายงานผลการปฏิบัติงาน

ลักษณะของกระดาษทำการที่ดีควรประกอบด้วยลักษณะ ดังนี้

- ความถูกต้องและสมบูรณ์
- ความชัดเจนและเข้าใจง่าย
- ความเรียบร้อยและอ่านง่ายเป็นรูปแบบเดียวกัน
- ความเพียงพอและตรงกับวัตถุประสงค์

3.3 สรุปผลการตรวจสอบ เป็นวิธีการปฏิบัติงานตรวจสอบขั้นสุดท้ายก่อนการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานหลังจากที่ผู้ตรวจสอบภายในได้ทำการตรวจสอบ เรื่องใดเรื่องหนึ่งแล้วเสร็จ หรือเป็นเรื่องที่เห็นว่าจำเป็นต้องรายงานผลระหว่างการปฏิบัติงานตรวจสอบ โดยผู้ตรวจสอบจะต้องรวบรวมข้อเท็จจริงและหลักฐานต่าง ๆ ที่ได้ระหว่างการตรวจสอบ เพื่อสรุปหาข้อตรวจพบหรือสิ่งที่ตรวจพบทั้งด้านดีและปัญหาข้อบกพร่องที่คิดว่ามีค่าควรแก่การตรวจสอบ และรายงานให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ

ภาพที่ 4.3 ขั้นตอนการปฏิบัติงานตรวจสอบ

กระบวนการจัดทำรายงานและติดตามผล

ข้อกำหนดที่สำคัญของการจัดทำรายงานและติดตามผล

1. ผู้ตรวจสอบภายในที่มีความรู้ ความสามารถ เชี่ยวชาญ ทักษะ รั้วม้ดระวังรอบคอบ ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ ความเป็นอิสระ เที่ยงธรรม การปกปิดความลับ
2. แผนการตรวจสอบและแผนปฏิบัติงานตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ
3. หลักฐานข้อมูลสารสนเทศที่เพียงพอ

1. ขั้นตอนการจัดทำรายงาน

การจัดทำรายงานเป็นการรายงานผลการปฏิบัติงานให้ผู้บริหารทราบถึงวัตถุประสงค์ ขอบเขต วิธีปฏิบัติงานและผลการตรวจสอบข้อมูลทั้งหมดทุกขั้นตอน สรุปข้อบกพร่องที่ตรวจพบ ประเด็น ความเสี่ยงที่สำคัญและการควบคุม รวมทั้งเรื่องอื่น ๆ ที่ผู้บริหารควรทราบ พร้อมข้อเสนอแนะในการแก้ไข ปรับปรุง เพื่อเสนอผู้บริหารหรือผู้ที่เกี่ยวข้องพิจารณาสั่งการแก้ไขปรับปรุงต่อไป

การเสนอรายงานผลการปฏิบัติงานเป็นเทคนิคอย่างหนึ่งที่ผู้ตรวจสอบ จะต้องเอาใจใส่เป็นพิเศษเพราะรายงานนั้นแสดงให้เห็นถึงคุณภาพของการทำงานของผู้ตรวจสอบภายในทั้งหมด ลักษณะของรายงานที่ดีต้องเป็นรายงานที่มีประโยชน์ต่อผู้อ่านรายงานเรื่องที่มีสาระสำคัญ ข้อตรวจพบเป็นเรื่องที่ตรงกับข้อเท็จจริง ข้อเสนอแนะหรือ ข้อเสนอแนะเป็นประโยชน์และสามารถปฏิบัติได้โดยสรุป

1) ลักษณะของรายงานผลการปฏิบัติงานที่ดี มีองค์ประกอบดังนี้

- ถูกต้อง (Accuracy) รายงานผลการปฏิบัติงานต้องมีความถูกต้อง ข้อความทุกประโยคตัวเลขทุกตัว เอกสารอ้างอิงทุกชนิดต้องมาจากหลักฐานที่น่าเชื่อถือ และผู้ตรวจสอบได้ประเมินข้อมูลเหล่านั้นแล้วการอ้างอิงทุกครั้งต้องมีเอกสารหลักฐานประกอบและสามารถให้คำอธิบายแล้วพิสูจน์ข้อเท็จจริงได้ทุกเรื่องการรายงานสิ่งใดก็ย่อมหมายความว่าสิ่งนั้นผู้ตรวจสอบได้ทราบหรือได้ยอมรับแล้วว่าเป็นสิ่งที่ตรงตามข้อเท็จจริง

- ชัดเจน (Clarity) หมายถึง ความสามารถในการสื่อข้อความหรือความต้องการของผู้ตรวจสอบ หรือสิ่งที่ต้องการเสนอให้ผู้อ่านรายงานเข้าใจเช่นเดียวกับผู้ตรวจสอบภายใน โดยไม่ต้องมีการตีความหรืออธิบายเพิ่มเติม

- กระชับ (Conciseness) หมายถึง การตัดทอนความคิด ข้อความ คำพูดที่ฟุ่มเฟือยหรือสิ่งที่ไม่ใช่สาระสำคัญและสิ่งที่ไม่เกี่ยวข้องโดยตรงกับเรื่องที่รายงานออกไป

- ทันกาล (Timeliness) การเสนอรายงานต้องกระทำภายในเวลาที่เหมาะสมทันต่อการแก้ไขสถานการณ์ผู้ตรวจสอบภายในควรพิจารณาว่าสิ่งที่ตรวจพบ ควรรายงานในขณะที่และเวลาใด เพราะผู้บริหารต้องนำสิ่งที่เสนอในรายงานไปดำเนินการต่อมิใช่เก็บรายงานไว้เป็นจดหมายเหตุเพื่อการศึกษาทางประวัติศาสตร์

- สร้างสรรค์ (Constructive Criticism) การรายงานควรแสดงให้เห็นคุณภาพและความจริงใจของผู้ตรวจสอบ ผู้รายงานควรชี้ให้เห็นส่วนดีของการปฏิบัติงานก่อนที่จะกล่าวถึงข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่ต้องการให้ปรับปรุง ทำให้ผู้อ่านคล้อยตามคำแนะนำและข้อเสนอแนะ และมีความพอใจที่จะให้ความร่วมมือในการแก้ไขปรับปรุง การวิจารณ์ข้อบกพร่องโดยไม่มี การให้ข้อเสนอแนะ หรือการวิจารณ์โดยปราศจากการเสนอแนะข้อยุติที่ขบด้วยเหตุผลเป็นสิ่งที่ไม่ควรกระทำ

- จูงใจ (Pursuance) การเสนอรายงานควรจูงใจให้ผู้อ่านจับประเด็นได้ตั้งแต่ต้นจนจบโดยการใช้รูปแบบถ้อยคำและศิลปะของภาษา ทำให้ผู้อ่านยอมรับและเกิดความรู้สึกต้องการแก้ไขปัญหาหรือข้อเสนอแนะที่ผู้ตรวจสอบเสนอในรายงาน โดยชี้ให้เห็นปัญหา ประโยชน์ร่วมกันและประโยชน์ต่อองค์กรไม่ตำหนิโดยไม่มีข้อเสนอแนะในเชิงสร้างสรรค์ ให้ทราบถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นหากไม่แก้ไข

2) รูปแบบของรายงานผลการปฏิบัติงานขึ้นอยู่กับผลของการตรวจสอบ และความต้องการของฝ่ายบริหาร รูปแบบและวิธีการรายงานที่ใช้กันโดยทั่วไป มีดังนี้

- การรายงานเป็นลายลักษณ์อักษร (Written Report) เป็นวิธีการรายงานที่มีลักษณะเป็นทางการใช้รายงานผลการปฏิบัติงานเมื่อการตรวจสอบงานหนึ่งงานใดแล้วเสร็จ ผู้ตรวจสอบภายในจะต้องจัดทำรายงานสรุปผลการตรวจสอบ เสนอความเห็นหรือข้อเสนอแนะเป็นลายลักษณ์อักษรเสนอต่อผู้บริหาร

- รายงานด้วยวาจา (Oral Report) แยกเป็น

• การรายงานด้วยวาจาที่ไม่เป็นทางการ ส่วนใหญ่ใช้กับรายงานที่ต้องกระทำโดยเร่งด่วนเพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์จะใช้ในกรณีที่ควรแจ้งให้ผู้บริหารหรือหัวหน้าหน่วยรับตรวจทราบทันทีที่ตรวจพบเพราะหากปล่อยให้ล่าช้าอาจมีความเสียหายมากขึ้น

• การรายงานด้วยวาจาที่เป็นทางการ เป็นการรายงานโดยการเขียนรายงาน และมีการนำเสนอด้วยวาจาประกอบ

นอกจากนี้ การรายงานด้วยวาจายังใช้ในกรณีเสนอรายงานผลความคืบหน้า หรือผลการตรวจสอบโครงการพิเศษที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหาร เพื่อขอความเห็นเกี่ยวกับข้อเท็จจริงที่ตรวจพบ หรือขอความคิดเห็นเพิ่มเติม หรือขอความช่วยเหลือในกรณีการตรวจสอบมีปัญหาหรืออุปสรรค เช่น ผู้รับตรวจไม่ให้ความร่วมมือหรือไม่ให้เอกสารบางอย่างเพื่อการตรวจสอบ

ขั้นตอนการทำรายงานผลการตรวจสอบหลังจากเสร็จสิ้นการปฏิบัติงานตรวจสอบในหน่วยรับตรวจแล้ว หัวหน้าทีมตรวจสอบควรสอบถามให้แน่ใจว่าทีมตรวจสอบได้ปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ เสร็จสมบูรณ์และเป็นไปตามแผนการตรวจสอบที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ หัวหน้าทีมตรวจสอบต้องสอบถามกระตาดำทำการเอกสาร หลักฐานที่รวบรวมไว้จากการตรวจสอบและข้อสรุปสิ่งที่ตรวจพบ สอบทานร่างรายงานผลการปฏิบัติงาน ประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบภายในแต่ละคน โดยประเมินจากความสำเร็จของงานตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ประกอบด้วย

- รวบรวมข้อมูลจากกระตาดำทำการ
- สอบทานและสรุปข้อมูล
- รวบรวมปัญหาที่พบจากการตรวจสอบ
- พิจารณาข้อตรวจพบและคัดเลือกปัญหา
- รูปแบบรายงาน
  - รายงานด้วยวาจา
  - รายงานเป็นลายลักษณ์อักษร
- ร่างรายงาน
- หารือกับหน่วยรับตรวจ
- จัดทำรายงานการตรวจสอบ
- เสนอรายงานต่ออธิการบดีและคณะกรรมการตรวจสอบ

2. การติดตามผล (Follow Up)

การติดตามผลเป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน ซึ่งถือได้ว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญยิ่งของการตรวจสอบ เพราะแสดงถึงคุณภาพและประสิทธิผลของงานตรวจสอบว่าผู้รับการตรวจและผู้บริหารได้ปฏิบัติตามข้อเสนอแนะในรายงานการปฏิบัติงานตรวจสอบหรือไม่และข้อบกพร่องที่พบได้รับการแก้ไขอย่างเหมาะสมแล้วหรือยัง เมื่อผู้ตรวจสอบภายในเสนอรายงานผลการปฏิบัติงานต่อ

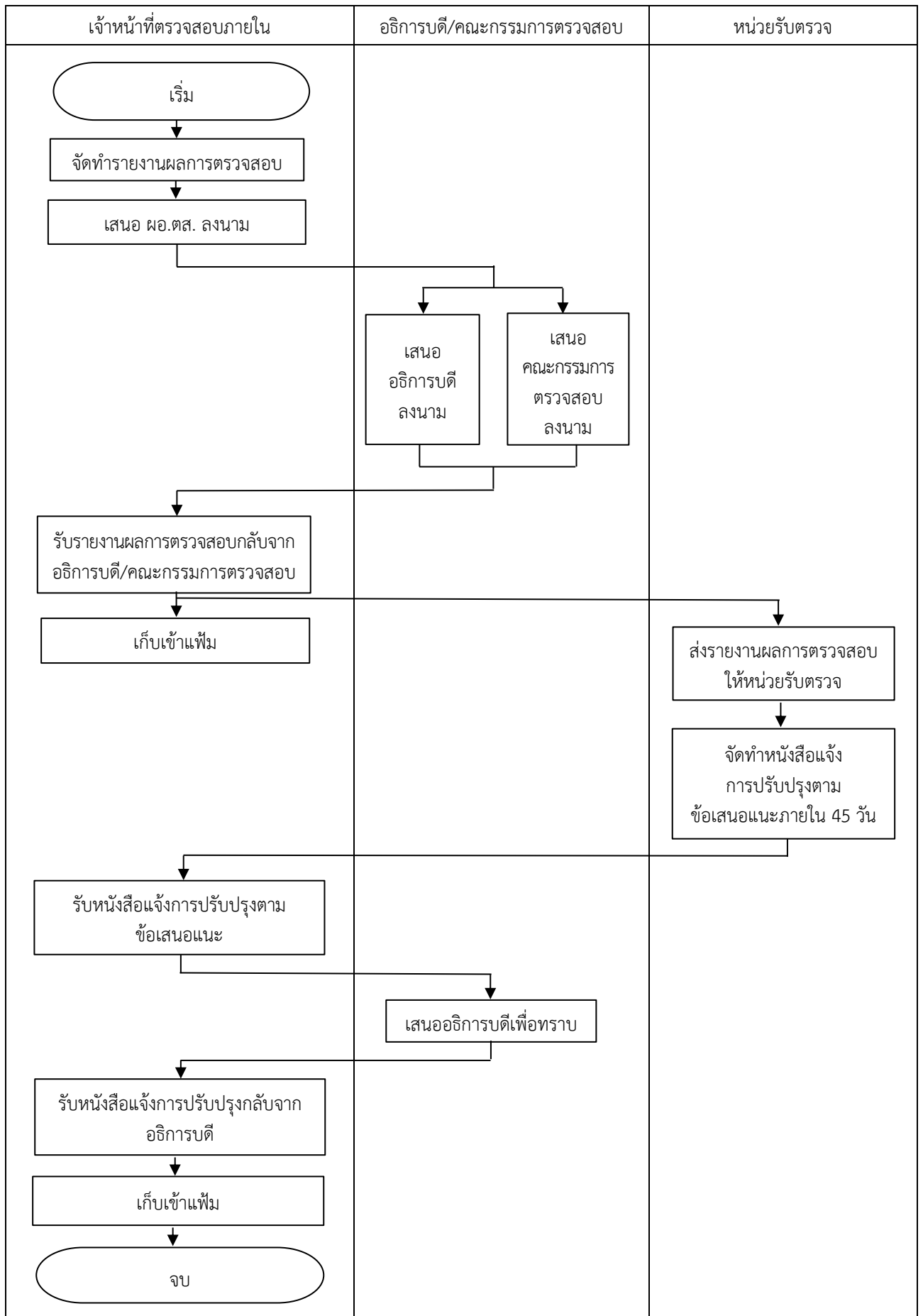
ผู้บริหารระดับสูงแล้ว ผู้ตรวจสอบภายในต้องติดตามผลว่าผู้บริหาร ได้สั่งการหรือไม่ประการใด และหากสั่งการแล้ว หน่วยรับตรวจดำเนินการตามข้อเสนอแนะของผู้ตรวจสอบภายในที่ผู้บริหารสั่งการหรือไม่เพื่อให้แน่ใจว่าข้อบกพร่องที่พบได้รับการแก้ไขอย่างเหมาะสม หรือมีปัญหาและอุปสรรคอย่างไร และรายงานผลการติดตามต่อผู้บริหารต่อไป ทั้งนี้ผู้บริหารที่ได้รับทราบแล้วมิได้สั่งการแก้ไขตามข้อเสนอแนะ แสดงว่าผู้บริหารยอมรับภาวะความเสี่ยงหากเกิดความเสียหายขึ้นในอนาคต

แนวทางการติดตามผล ประกอบด้วย

- กำหนดวิธีการและเวลาที่เหมาะสม
- กำหนดตารางเวลาที่ใช้ในการติดตามผล
- ติดตามความคืบหน้าในการปรับปรุงแก้ไข จุดอ่อน และข้อบกพร่องของหน่วยรับตรวจ
- มีส่วนร่วมกับผู้บริหารระดับสูงของหน่วยรับตรวจในการแนะนำวิธีการและแก้ไข

ปัญหา จุดอ่อนและข้อบกพร่อง

- ประเมินประสิทธิภาพ การติดตามผลและเวลาในการดำเนินงานของฝ่ายบริหาร

ภาพที่ 4.4 ขั้นตอนการจัดทำรายงานและติดตาม

บทที่ 5

สรุปข้อตรวจพบจากการตรวจสอบ ปัญหา อุปสรรค แนวทางแก้ไขและการพัฒนางานตรวจสอบภายใน

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาสถาบันให้เป็นมหาวิทยาลัยระดับสากล (World Class University) ซึ่งการพัฒนาดังกล่าว สถาบันต้องมีการศักยภาพในการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพและสามารถปรับตัวให้ทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา จึงจำเป็นต้องมีการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการปฏิบัติงานในระบอบงานหลักของสถาบันให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

งานตรวจสอบภายในเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จในการบริหารราชการ มีบทบาทหน้าที่ในการให้ความมั่นใจว่าสถาบันมีการควบคุมภายในที่เพียงพอ และมีการติดตาม กำกับและตรวจสอบที่เหมาะสม ซึ่งการปฏิบัติงานต้องเป็นไปตามระเบียบ หลักเกณฑ์ มาตรฐานการปฏิบัติงานต่าง ๆ ที่กระทรวงการคลังกำหนด นอกจากนี้ยังมีมาตรฐานการปฏิบัติงานวิชาชีพและจรรยาบรรณผู้ตรวจสอบภายในกำกับให้ปฏิบัติตาม เพื่อให้การปฏิบัติงานตรวจสอบภายในมีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงต้องมีการพัฒนาปรับปรุงกระบวนการปฏิบัติงาน ให้มีรายละเอียด ขั้นตอนครบถ้วนตามระเบียบ หลักเกณฑ์ และมาตรฐาน การปฏิบัติงานต่าง ๆ ตลอดจนประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในกรอบของจรรยาบรรณของวิชาชีพ ปฏิบัติงานตรวจสอบภายในมีคุณภาพ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้การดำเนินงานของสถาบันมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสถาบัน สอดคล้องกับการปรับเปลี่ยนการบริหารงาน

สรุปข้อตรวจพบจากการตรวจสอบ

สรุปข้อตรวจพบจากการตรวจสอบ คณะ/สำนัก

ในปีงบประมาณ 2561

ข้อบกพร่อง	ข้อเสนอแนะ
1. การบริหารประมาณ รายรับจริงต่ำกว่าประมาณการรายรับ	การประมาณการรายรับควรให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และความสามารถในการรับนักศึกษา โดยใช้ข้อมูลรายรับของปีก่อนประกอบการพิจารณา เพื่อให้ประมาณการรายรับใกล้เคียงกับความเป็นจริง
2. การเงินและบัญชี 2.1 แก้ไขหลักฐานการจ่ายโดยใช้น้ำยาลบคำผิดแล้วเขียนทับ และผู้รับเงินไม่ได้ลงลายมือชื่อกำกับ 2.2 หลักฐานประกอบการเบิกจ่ายมีรายละเอียดไม่ครบถ้วน ได้แก่ ไม่ลงวันที่ และที่อยู่ผู้รับเงินในใบสำคัญรับเงิน 2.3 นำหลักฐานการจ่ายค่ารักษาพยาบาลของผู้ไม่มีสิทธิมาเป็นหลักฐานการเบิกจ่าย	1. การแก้ไขหลักฐานการจ่ายให้ใช้วิธีขีดฆ่าแล้วพิมพ์หรือเขียนใหม่ และให้ผู้รับเงินลงลายมือชื่อกำกับไว้ทุกแห่ง ปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบการเบิกจ่ายเงินจากคลัง การเก็บรักษาเงิน และการนำเงินส่งคลัง พ.ศ. 2551 ข้อ 45 2. ให้ตรวจสอบหลักฐานประกอบการเบิกค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ให้มีรายละเอียดครบถ้วนตามที่ระเบียบกำหนด 3. กำกับดูแล ให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบมีความรอบคอบในการปฏิบัติด้านหลักฐานการจ่ายให้ถูกต้องตรงตามระเบียบกำหนด

ข้อบกพร่อง	ข้อเสนอแนะ
<p>2.4 นำหลักฐานการจ่ายค่ารักษาพยาบาลของผู้ไม่มีสิทธิมาเป็นหลักฐานการเบิกจ่าย</p> <p>2.5 หลักฐานการจ่ายค่าสมนาคุณวิทยากรไม่ได้ใช้แบบใบสำคัญรับเงินสำหรับวิทยากรตามที่ระเบียบกำหนด</p> <p>2.6 ดำเนินการขออนุมัติและจัดซื้อหลังจากการจัดโครงการสัมมนาเสร็จสิ้น</p> <p>2.7 รายการบัญชีมียอดคงเหลือยกมาจากปีก่อนเท่าเดิมไม่เปลี่ยนแปลง</p> <p>2.8 รายการฐานะการเงินมีรายการบัญชีที่มียอดคงเหลือไม่ตรงกับรายการในบัญชีแยกประเภททั่วไป</p>	<p>4. กำกับดูแล ให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบมีความรอบคอบในการปฏิบัติด้านหลักฐานการจ่ายให้ถูกต้องตรงตามที่ระเบียบกำหนด</p> <p>5. หลักฐานการจ่ายค่าวิทยากรให้ใช้แบบใบสำคัญรับเงินสำหรับวิทยากรตามแบบที่ระเบียบกำหนด</p> <p>6. การจัดซื้อจัดจ้างที่มีใช้กรณีเร่งด่วนต้องจัดทำรายงานขอซื้อขอจ้าง และได้รับอนุมัติจากผู้มีอำนาจก่อนดำเนินการ</p> <p>7. ตรวจสอบหาสาเหตุรายการบัญชีที่มียอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2560 เท่ากับยอดยกมาจากปีก่อน และดำเนินการปรับปรุงให้ถูกต้อง</p> <p>8. ตรวจสอบหาสาเหตุรายการบัญชีตามรายงานฐานะการเงินของผู้สอบบัญชีที่มียอดคงเหลือไม่ตรงกับรายการในบัญชีแยกประเภททั่วไป และดำเนินการปรับปรุงให้ถูกต้อง</p>
<p>3. การจัดซื้อ-จัดจ้าง</p> <p>3.1 การดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างบางรายการไม่ได้ดำเนินการตามที่ระเบียบกำหนด</p> <ul style="list-style-type: none"> - ค่าถ่ายเอกสารไม่ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างตามที่ระเบียบกำหนด - กรรมการตรวจรับไม่ได้รับการแต่งตั้งจากผู้มีอำนาจ - ใบสั่งจ้างไม่ติดอากรแสตมป์ 	<p>1. การจัดซื้อจัดจ้าง ปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างรายการค่าถ่ายเอกสารให้ถูกต้องตามระเบียบกำหนด - กรรมการตรวจรับต้องได้รับการแต่งตั้งจากผู้มีอำนาจทุกครั้ง - การจ้างทำของโดยได้มีการทำเป็นใบสั่งจ้าง ข้อตกลงจ้าง หรือสัญญาจ้าง ผู้รับจ้างจะต้องติดอากรแสตมป์ ในเอกสารดังกล่าว ตามอัตราราคาจ้าง โดยติดอากรแสตมป์ 1 บาท ของทุกจำนวนเงิน 1,000.- บาท

ตารางที่ 5.1 สรุปข้อตรวจพบจากการตรวจสอบ คณะ/สำนัก ในปีงบประมาณ 2561

**สรุปข้อตรวจพบจากการตรวจสอบ ศูนย์ต่าง ๆ
ในปีงบประมาณ 2561**

ข้อบกพร่อง	ข้อเสนอแนะ
<p>1. การเงินและบัญชี</p> <p>1.1 หลักฐานการจ่าย</p> <ul style="list-style-type: none"> - ไม่ประทับตรา “จ่ายเงินแล้ว” - มีรายละเอียดไม่ครบถ้วน - มีการแก้ไขโดยใช้น้ำยาลบคำผิดแล้วเขียนทับ และผู้รับเงินไม่ได้ลงลายมือชื่อกำกับ <p>1.2 การเบิกค่าพาหนะเดินทางใช้ใบสำคัญรับเงินเป็นหลักฐานการจ่ายแทนการจัดทำใบรับรองแทนใบเสร็จรับเงิน (บก.111)</p> <p>1.3 ถอนเงินจากธนาคาร/สหกรณ์ โดยยังไม่ได้จ่ายหรือจ่ายไม่หมด ในวันที่ถอน ไม่ได้บันทึกรายการเป็นเงินสดคงเหลือ</p> <p>1.4 เบิกค่าใช้จ่ายเกินวงเงินที่ได้รับอนุมัติ</p> <p>1.5 ไม่ได้บันทึกบัญชีรายได้ค้างรับและค่าใช้จ่ายค้างจ่าย</p> <p>1.6 การบันทึกบัญชีไม่ตรงตามหลักฐานการจ่าย</p> <p>1.7 รายการบัญชีไม่เคลื่อนไหวตั้งแต่ปีงบประมาณ 2555</p> <p>1.8 บัญชีเงินสดคงเหลือในระบบ MIS กับหนังสือยืนยันยอด ณ วันที่ 29 กันยายน 2560 เงินสดไม่ตรงตามบัญชีในระบบ MIS ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - ศูนย์เพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน - หน่วยบ่มเพาะวิสาหกิจ - ศูนย์พัฒนาและบริการด้านภาษาและการสื่อสาร - ศูนย์วิจัยและพัฒนากองป้องกันและการจัดการภัยพิบัติ <p>1.9 รายการบัญชีของศูนย์ ที่ส่งให้กองคลังและพัสดุ บันทึกบัญชีเป็นภาพรวมของสถาบัน ณ วันที่ 30 กันยายน 2560 ไม่ตรงตามรายการบัญชีศูนย์</p> <p>1.10 การเบิกจ่ายบางรายการไม่ได้รับอนุมัติจากผู้มีอำนาจ</p>	<p>1. ประทับตรา “จ่ายเงินแล้ว” ในหลักฐานการจ่ายให้ครบถ้วน</p> <p>2. หลักฐานการจ่ายต้องมีรายละเอียดให้ครบถ้วน เช่น วันที่รับเงิน ลายมือชื่อผู้รับเงิน ปฏิบัติเป็นไปตามระเบียบการเบิกจ่ายเงินจากคลัง การเก็บรักษาเงิน และการนำเงินส่งคลัง พ.ศ. 2551 ข้อ 41</p> <p>3. การเบิกจ่ายเงินทุกรายการต้องมีหลักฐานประกอบการเบิกจ่ายให้ครบถ้วน</p> <p>4. การถอนเงินจากธนาคาร/สหกรณ์โดยยังไม่ได้จ่าย หรือจ่ายไม่หมดในวันที่ถอน ต้องบันทึกรายการเป็นเงินสดคงเหลือ</p> <p>5. การเบิกจ่ายเงินทุกรายการจะต้องได้รับอนุมัติจากผู้มีอำนาจทุกครั้ง</p> <p>6. บันทึกบัญชีให้เป็นไปตามหลักการบัญชีทั่วไป</p> <p>7. บันทึกบัญชี วันที่ให้ตรงตามหลักฐานการจ่าย และข้อเท็จจริง</p> <p>8. ตรวจสอบรายการบัญชีที่ไม่เคลื่อนไหว ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2555 และดำเนินการให้ถูกต้อง</p> <p>9. ให้บันทึกบัญชีในระบบ MIS ให้ครบถ้วนตรงตามหลักฐานการจ่ายทุกรายการ</p> <p>10. การบันทึกบัญชีในระบบ MIS ของสถาบัน หรือการส่งงบทดลองให้กองคลังและพัสดุ บันทึกบัญชีในภาพรวมของสถาบัน ต้องเป็นรายการที่ถูกต้องตรงตามหลักฐานการรับ-จ่าย และข้อเท็จจริง กรณีที่ได้จัดส่งงบการเงินให้สถาบันแล้ว แต่ไม่ถูกต้อง ศูนย์ต้องส่งงบการเงินที่ถูกต้องให้กองคลังและพัสดุปรับปรุงให้มียอดที่ถูกต้องตรงตามงบการเงินที่ผู้สอบบัญชีรับรองด้วย</p> <p>11. การเบิกจ่ายเงิน ต้องได้รับอนุมัติจากผู้มีอำนาจ และจัดเก็บหลักฐานการจ่ายให้ครบถ้วนทุกรายการ</p>

ข้อบกพร่อง	ข้อเสนอแนะ
<p>3. การจัดซื้อ-จัดจ้าง</p> <p>3.1 การจ้างทำของและการจ้างเหมาบริการใบสั่งจ้างไม่ติดอากรแสตมป์</p> <p>3.2 ค่าใช้จ่ายโครงการอบรมไม่ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560</p> <p>3.3 การจัดหาวัสดุไม่ได้ดำเนินการตามระเบียบ</p> <p>3.4 จัดซื้อครุภัณฑ์โดยไม่ได้รับอนุมัติงบประมาณจากสภาสถาบัน</p>	<p>1. การจ้างทำของโดยได้มีการทำเป็นใบสั่งจ้าง ข้อตกลงจ้าง หรือสัญญาจ้าง ผู้รับจ้างจะต้องติดอากรแสตมป์ในเอกสารดังกล่าวตามอัตราค่าจ้าง โดยติดอากรแสตมป์ 1 บาท ของทุกจำนวนเงิน 1,000.- บาท</p> <p>2. การจัดซื้อจัดจ้างจะต้องปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560</p> <p>3. การจัดซื้อครุภัณฑ์ต้องได้รับอนุมัติงบประมาณจากสภาสถาบัน</p>

ตารางที่ 5.2 สรุปข้อตรวจพบจากการตรวจสอบ ศูนย์ต่าง ๆ ในปีงบประมาณ 2561

**สรุปข้อตรวจพบจากการตรวจสอบ กองคลังและพัสดุ
ในปีงบประมาณ 2561**

ข้อบกพร่อง	ข้อเสนอแนะ
<p>1. การเงินและบัญชี</p> <p>1.1 บันทึกบัญชีไม่ทันสมัยเป็นปัจจุบัน ข้อมูลในระบบ GFMS และ MIS บางรายการไม่ตรงกัน</p> <p>1.2 การจัดทำรายงานการเงินส่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ทันตามระเบียบกำหนด</p>	<p>1. บันทึกบัญชีและตรวจสอบการบันทึกข้อมูลของระบบงานต่าง ๆ ให้ครบถ้วนถูกต้องและเป็นปัจจุบันทุกรายการ</p> <p>2. จัดทำรายงานการเงินประเภทต่าง ๆ ส่งสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน กรมบัญชีกลางและกระทรวงต้นสังกัดให้ทันภายในเวลาที่ระเบียบกำหนด</p>
<p>2. การบริหารลูกหนี้</p> <p>2.1 การส่งใช้เงินยืมบางรายล่าช้าไม่ทันภายในเวลาที่ระเบียบกำหนด</p> <p>2.2 จัดทำรายงานสรุปการรับจ่ายเงินอุดหนุนวิจัยเป็นรายปี แต่ไม่ได้จัดทำรายงาน การรับ-จ่ายทุก 6 เดือน และไม่ได้เสนอรายงานการรับ-จ่ายเงินอุดหนุนวิจัยต่อสภาสถาบัน</p>	<p>1. ดำเนินการติดตามเร่งรัดให้ผู้ยืมส่งหลักฐานใบสำคัญหรือเงินสดคงเหลือส่งใช้เงินยืมให้ทันภายในเวลาที่ระเบียบกำหนด</p> <p>2. จัดทำรายงานการรับ-จ่ายเงินอุดหนุนวิจัยเสนออธิการบดีทุก 6 เดือน นับตั้งแต่เริ่มปีงบประมาณ และให้จัดทำรายงานสรุปการรับ-จ่ายเงินอุดหนุนวิจัยเป็นรายปี เสนอต่อสภาสถาบันภายใน 60 วัน หลังจากสิ้นปีงบประมาณ</p>
<p>3. การบริหารงบประมาณ</p> <p>3.1 การดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างบางรายการไม่เป็นไปตามแผนปฏิบัติการจัดซื้อจัดจ้าง</p>	<p>1. คณะทำงานกำกับติดตามการใช้งบประมาณ ติดตามเร่งรัดการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง และการเบิกจ่ายเงินงบประมาณของหน่วยงานให้ปฏิบัติตามแผนอย่างเคร่งครัด</p> <p>2. ติดตามเร่งรัดหน่วยงานเจ้าของงบประมาณกำกับดูแลปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการจัดซื้อจัดจ้าง และแผนการใช้จ่ายงบประมาณอย่างเคร่งครัด</p>

ข้อบกพร่อง	ข้อเสนอแนะ
4. การชำระหนี้ค่าสาธารณูปโภค 4.1 ดำเนินการชำระหนี้ให้แก่รัฐวิสาหกิจผู้ขายบริการล่าช้า	2. ปรับปรุงการชำระหนี้ค่าสาธารณูปโภคให้แก่รัฐวิสาหกิจผู้ขายบริการให้แล้วเสร็จภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ได้รับใบแจ้งหนี้ ปฏิบัติให้เป็นไปตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีที่ นร 0505/ว.275 ลงวันที่ 7 มิถุนายน 2560 เรื่อง มาตรการแก้ไขปัญหาหนี้ค่าสาธารณูปโภคค้างชำระของส่วนราชการ

ตารางที่ 5.3 สรุปข้อตรวจพบจากการตรวจสอบ กองคลังและพัสดุ ในปีงบประมาณ 2561

โครงการให้คำปรึกษา ปีงบประมาณ 2561

ผู้เข้าร่วมโครงการ เจ้าหน้าที่การเงินของคณะ/สำนัก และหน่วยงานต่าง ๆ

วิธีดำเนินการ ปรึกษา แนะนำ และแลกเปลี่ยนความรู้

ประโยชน์ที่ได้รับ ผู้เข้าร่วมโครงการมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการควบคุมภายใน และกฎหมายระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ

การประเมินความพึงพอใจของผู้รับตรวจ

ผลการประเมินโครงการ การจัดโครงการให้คำปรึกษามีผู้เข้าร่วมโครงการทั้งสิ้น จำนวน 51 คน มีผู้แสดงความคิดเห็นผ่านแบบประเมินจำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 86.27 ของจำนวนผู้เข้าอบรมสรุปผลได้ดังนี้

รายการประเมิน	คะแนนเฉลี่ย (เต็ม 5)
เนื้อหาหัวข้อโครงการให้คำปรึกษา	
2. ท่านได้รับความรู้ ความเข้าใจและประสบการณ์ใหม่ ๆ จากโครงการ	4.30
3. สิ่งที่ท่านได้จากโครงการ/กิจกรรมครั้งนี้ ตรงตามความคาดหวังของท่าน	4.32
4. มีประโยชน์สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน	4.48
เจ้าหน้าที่ผู้ให้คำปรึกษา	
1. การตอบคำถามที่ชัดเจนและตรงประเด็น	4.41
2. ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้	4.45
อื่น ๆ	
1. ความเหมาะสมของสถานที่/อาหาร	4.34
2. ความเหมาะสมของระยะเวลา	4.41
ความพึงพอใจของท่านต่อภาพรวมของโครงการ	4.45

ตารางที่ 5.4 ผลการประเมินโครงการให้คำปรึกษา

สรุปการให้คำปรึกษา
หน่วยงานที่เบิกจ่ายผ่านกองคลังและพัสดุ

ประเด็นปัญหา	คำปรึกษาแนะนำ
<p>1. การควบคุมภายใน</p> <p>มีระบบการควบคุมภายในเพียงพอ และเหมาะสม แต่ปฏิบัติไม่ครบถ้วน</p>	<p>1. กำชับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบให้ปฏิบัติตามระบบการควบคุมภายในตามที่สถาบันกำหนดทั้ง 7 ด้าน</p> <p>2. ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด</p>
<p>2. การบริหารประมาณ</p> <p>รายรับจริงต่ำกว่าประมาณการรายรับ</p>	<p>การประมาณการรายรับควรให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และความสามารถในการรับนักศึกษา โดยใช้ข้อมูลรายรับของปีก่อนประกอบการพิจารณา เพื่อให้ประมาณการรายรับใกล้เคียงกับความเป็นจริง</p>
<p>3. การเงินและบัญชี</p> <p>3.1 การเบิกค่าใช้จ่ายบางรายการไม่ได้ขออนุมัติค่าใช้จ่าย</p> <p>3.2 นำค่าใช้จ่ายของปีก่อนมาเบิกจ่ายในปีปัจจุบัน โดยไม่ได้ขออนุมัติเบิกค่าใช้จ่ายค้างเบิกข้ามปี</p> <p>3.3 หลักฐานการจ่าย</p> <ul style="list-style-type: none"> - ไม่ประทับตรา “จ่ายเงินแล้ว” - มีรายละเอียดไม่ครบถ้วน 	<p>ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินจากคลัง การเก็บรักษาเงินและการนำเงินส่งคลัง พ.ศ. 2551</p> <p>ข้อ 31 การจ่ายเงินให้กระทำเฉพาะที่มีกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง กำหนดไว้หรือมติคณะรัฐมนตรีอนุญาตให้จ่ายได้ หรือตามที่ได้รับอนุญาตจากกระทรวงการคลัง และผู้มีอำนาจได้อนุมัติให้จ่ายได้</p> <p>ข้อ 17 ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในปีงบประมาณใด ให้เบิกเงินจากงบประมาณรายจ่ายของปีนั้นไปจ่าย ในกรณีมีเหตุจำเป็นไม่สามารถเบิกจากเงินงบประมาณรายจ่ายของปีนั้นได้ทัน ให้เบิกจากเงินงบประมาณรายจ่ายของปีงบประมาณถัดไปได้ แต่ค่าใช้จ่ายนั้นจะต้องไม่เป็นการก่อหนี้ผูกพันเกินงบประมาณรายจ่ายที่ได้รับอนุมัติ และให้ปฏิบัติตามวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด</p> <p>ข้อ 37 ให้เจ้าหน้าที่ผู้จ่ายเงินประทับตราข้อความว่า “จ่ายเงินแล้ว” โดยลงลายมือชื่อรับรองการจ่ายและระบุชื่อผู้จ่ายเงินด้วยตัวบรรจง พร้อมทั้งวัน เดือน ปี ที่จ่ายกำกับไว้ในหลักฐานการจ่ายเงินทุกฉบับเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ</p> <p>ข้อ 41 ใบเสร็จรับเงินอย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) ชื่อ สถานที่อยู่ หรือที่ทำการของผู้รับเงิน (2) วัน เดือน ปี ที่รับเงิน (3) รายการแสดงการรับเงินระบุว่าเป็นค่าอะไร (4) จำนวนเงินทั้งตัวเลขและตัวอักษร (5) ลายมือชื่อของผู้รับเงิน

ประเด็นปัญหา	คำปรึกษาแนะนำ
<p>- มีการแก้ไขโดยใช้น้ำยาลบคำผิดแล้วเขียนทับ ไม่ขีดฆ่า และผู้รับเงินไม่ได้ลงลายมือชื่อกำกับ</p> <p>3.4 การบันทึกบัญชีบางรายการ บันทึกวันที่จ่ายไม่ตรงตามหลักฐานการเบิก-จ่าย</p> <p>3.5 หลักฐานการจ่ายที่ใช้แบบใบรับรองแทนใบเสร็จรับเงิน (แบบ บก.111) ไม่ระบุรายละเอียดค่าใช้จ่าย</p> <p>3.6 จัดซื้อครุภัณฑ์โดยเบิกจ่ายจากหมวดค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ</p> <p>3.7 ค่าสมนาคุณวิทยากร ไม่ได้ใช้แบบใบสำคัญรับเงินสำหรับวิทยากรตามที่ระเบียบกำหนด</p>	<p>ข้อ 45 หลักฐานการจ่ายต้องพิมพ์หรือเขียนด้วยหมึก การแก้ไขหลักฐานการจ่าย ให้ใช้วิธีขีดฆ่าแล้วพิมพ์หรือเขียนใหม่ และให้ผู้รับเงินลงลายมือชื่อกำกับไว้ทุกแห่ง</p> <p>ข้อ 38 การจ่ายเงินทุกรายการต้องมีการบันทึกการจ่ายเงินไว้ในระบบ และต้องตรวจสอบการจ่ายเงินกับหลักฐานการจ่ายทุกสิ้นวัน</p> <p>ข้อ 76 ให้ส่วนราชการบันทึกข้อมูลการรับเงินในระบบภายในวันที่ได้รับเงิน</p> <p>การใช้แบบใบรับรองแทนใบเสร็จรับเงิน (แบบ บก.111) สำหรับรายการที่ไม่สามารถเรียกใบเสร็จรับเงินได้ ต้องระบุรายละเอียดค่าใช้จ่ายให้ครบถ้วน</p> <p>การจัดซื้อวัสดุและครุภัณฑ์ ปฏิบัติให้เป็นไปตามหนังสือสำนักงบประมาณ ที่ นร 0704/ว.37 ลงวันที่ 6 มกราคม 2559 เรื่อง แนวทางการพิจารณาสิ่งของที่จัดเป็นวัสดุและครุภัณฑ์ตามหลักการจำแนกประเภทรายจ่ายตามงบประมาณ</p> <p>ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม การจัดงานและการประชุมระหว่างประเทศ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2555 ข้อ 14 (3) การจ่ายค่าสมนาคุณวิทยากรให้ใช้แบบใบสำคัญรับเงินสำหรับวิทยากรเป็นหลักฐานการจ่าย</p>
<p>2. เงินอุดหนุนราชการ</p> <p>2.1 การจ่ายเงินยืมบางรายการไม่ได้รับอนุมัติจากผู้มีอำนาจ</p> <p>2.2 อนุมัติให้ยืมเงินรายใหม่โดยที่ผู้ยืมมิได้ชำระคืนเงินยืมรายเก่าให้เสร็จสิ้นไปก่อน</p>	<p>ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินจากคลัง การเก็บรักษาเงินและการนำเงินส่งคลัง พ.ศ. 2551</p> <p>ข้อ 31 การจ่ายเงินให้กระทำเฉพาะที่มีกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง กำหนดไว้ หรือมติคณะรัฐมนตรีอนุญาตให้จ่ายได้ หรือตามที่ได้รับอนุญาตจากกระทรวงการคลัง และผู้มีอำนาจได้อนุมัติให้จ่ายได้</p> <p>ข้อ 54 การอนุมัติให้ยืมเงินเพื่อใช้ในราชการ ให้ผู้มีอำนาจพิจารณาอนุมัติให้ยืมเฉพาะเท่าที่จำเป็น และห้ามมิให้อนุมัติให้ยืมเงินรายใหม่ในเมื่อผู้ยืมมิได้ชำระคืนเงินยืมรายเก่าให้เสร็จสิ้นไปก่อน</p>

ประเด็นปัญหา	คำปรึกษาแนะนำ
2.3 การส่งคืนเงินยืมล่าช้ากว่าที่ระเบียบกำหนด	<p>ข้อ 60 ให้ผู้ยืมส่งหลักฐานการจ่ายและเงินเหลือจ่ายที่ยืมไป (ถ้ามี) ภายในกำหนดระยะเวลา ดังนี้</p> <p>(1) กรณีเดินทางไปประจำต่างสำนักงาน หรือการเดินทางไปราชการประจำในต่างประเทศหรือกรณีเดินทางกลับภูมิลำเนาเดิม ให้ส่งแก่ส่วนราชการผู้ให้ยืมโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนหรือธนาณัติ แล้วแต่กรณี ภายในสามสิบวันนับจากวันได้รับเงิน</p> <p>(2) กรณีเดินทางไปราชการอื่น รวมทั้งการเดินทางไปราชการต่างประเทศชั่วคราว ให้ส่งแก่ส่วนราชการผู้ให้ยืมภายในสิบห้าวันนับจากวันกลับมาถึง</p> <p>(3) การยืมเงินเพื่อปฏิบัติราชการนอกจาก (1) หรือ (2) ให้ส่งแก่ราชการ ผู้ให้ยืมภายในสามสิบวันนับจากวันได้รับเงิน</p> <p>ในกรณีที่ผู้ยืมได้ส่งหลักฐานการจ่าย เพื่อส่งใช้คืนเงินยืมแล้ว มีเหตุต้องทักท้วง ให้ส่วนราชการผู้ให้ยืมแจ้งข้อทักท้วงให้ผู้ยืมทราบโดยด่วน แล้วให้ผู้ยืมปฏิบัติตามคำทักท้วงภายในสิบห้าวันนับจากวันที่ได้รับคำทักท้วง หากผู้ยืมมิได้ดำเนินการตามเงื่อนไขในสัญญาการยืมเงิน โดยถือว่าผู้ยืมยังมิได้ส่งใช้คืนเงินยืมเท่าจำนวนที่ทักท้วงนั้น</p>
2.4 นำเงินทรงรองราชการไปจ่ายเป็นค่าจัดซื้อครุภัณฑ์	<p>ข้อ 58 การเบิกเงินเพื่อจ่ายเป็นเงินยืมให้แก่บุคคลใดในสังกัด ยืมเพื่อปฏิบัติราชการให้กระทำได้เฉพาะงบรายจ่ายหรือรายการดังต่อไปนี้</p> <p>(1) รายการค่าจ้างชั่วคราว สำหรับค่าจ้างซึ่งไม่มีกำหนดจ่ายเป็นงวดแน่นอนเป็นประจำแต่จำเป็นต้องจ่ายให้ลูกจ้างแต่ละวันหรือแต่ละคราวเมื่อเสร็จงานที่จ้าง</p> <p>(2) รายการค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ</p> <p>(3) รายการค่าสาธารณูปโภค เฉพาะค่าบริการไปรษณีย์โทรเลข</p> <p>(4) งบกลาง เฉพาะที่จ่ายเป็นเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร หรือเงินสวัสดิการเกี่ยวกับเงินเพิ่มค่าครองชีพชั่วคราวสำหรับลูกจ้างชั่วคราวซึ่งไม่มีกำหนดจ่ายค่าจ้างเป็นงวดแน่นอนเป็นประจำ แต่จำเป็นต้องจ่ายแต่ละวันหรือแต่ละคราวเมื่อเสร็จงานที่จ้าง</p> <p>(5) งบรายจ่ายอื่น ๆ ที่จ่ายในลักษณะเดียวกันกับ (1) (2) หรือ (3)</p>
2.5 จัดทำสัญญาการยืมเงินตามแบบที่กำหนด แต่บางสัญญามีรายละเอียดไม่ครบถ้วน	สัญญาการยืมเงินต้องลงรายละเอียดให้ครบถ้วนตามแบบกำหนด

ประเด็นปัญหา	คำปรึกษาแนะนำ
<p>2.6 จัดทำทะเบียนคุมเงินทรองราชการบางรายการที่บันทึกไม่ถูกต้องตามขั้นตอน</p> <p>2.7 หน่วยงานเก็บรักษาเงินทรองราชการไว้เป็นเงินสดเกินวันละ 10,000.- บาท</p> <p>2.8 ส่งคืนเงินทรองราชการจากเงินรายได้ที่หน่วยงานยืมไปจากสถาบันล่าช้า</p> <p>2.9 การนำดอกเบี้ยวรับที่เกิดจากการเก็บรักษาเงินทรองราชการจากเงินรายได้ ส่งเป็นรายได้ของสถาบันไม่ทันภายในเวลาที่ระเบียบกำหนด</p>	<p>ปฏิบัติตามระเบียบสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ว่าด้วยเงินทรองราชการจากเงินรายได้ พ.ศ. 2537</p> <p>บันทึกทะเบียนคุมเงินทรองให้ถูกต้องตามขั้นตอนตามคู่มือเงินทรองราชการจากเงินรายได้</p> <p>ข้อ 10 ให้คณะที่ได้รับอนุมัติให้ยืมเงินเพื่อใช้เป็นเงินทรองจากเงินรายได้ ผাগเงินไว้กับสหกรณ์ออมทรัพย์สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ หรือธนาคาร ในชื่อบัญชี “เงินทรองราชการคณะ...” โดยจะเก็บรักษาไว้เป็นเงินสดได้ไม่เกินวันละ 10,000.- บาท</p> <p>ข้อ 15 เงินทรองราชการจากเงินรายได้ที่คณะยืมไปจากสถาบันจะต้องส่งคืนภายใน 7 วันทำการ นับจากวันสิ้นปีงบประมาณที่ยืม เมื่อเริ่มปีงบประมาณใหม่ถ้าคณะมีความจำเป็นต้องใช้เงินทรองราชการจากเงินรายได้อีก ต้องทำสัญญาเงินยืมใหม่ตามวงเงินที่อธิการบดีอนุมัติ</p> <p>ข้อ 11 ให้คณะนำดอกเบี้ยวที่เกิดจากการเก็บรักษาเงินทรองราชการจากเงินรายได้ส่งเป็นรายได้ของสถาบัน ภายใน 30 วันทำการ นับจากวันสิ้นปีงบประมาณที่ยืม</p>
<p>3. การจัดซื้อ-จัดจ้าง</p> <p>3.1 ได้รับอนุมัติงบประมาณรายจ่ายงบลงทุนเพิ่มเติมกลางปี แต่ไม่ได้จัดทำแผนปฏิบัติการจัดซื้อจัดจ้าง</p> <p>3.2 การดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างบางรายการไม่เป็นไปตามแผนปฏิบัติการจัดซื้อจัดจ้าง</p>	<p>1. กรณีได้รับอนุมัติงบประมาณรายจ่ายงบลงทุนเพิ่มเติมกลางปี จะต้องจัดทำแผนปฏิบัติการจัดซื้อจัดจ้างเพิ่มเติม ปฏิบัติให้เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน เรื่องการจัดทำแผนปฏิบัติการจัดซื้อจัดจ้าง พ.ศ. 2546 ข้อ 5 วรรค 2</p> <p>2. การจัดทำแผนปฏิบัติการจัดซื้อจัดจ้าง ควรให้เหมาะสมกับการดำเนินงานจริงและควรดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างให้ทันตามแผน หากไม่สามารถดำเนินการได้ตามระยะเวลาที่กำหนดให้ชี้แจงเหตุผลและขออนุมัติปรับแผน เพื่อการรายงานผลการดำเนินงานให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินจะได้เป็นไปตามแผน และเป็นไปตามนโยบายของสถาบัน</p>

ประเด็นปัญหา	คำปรึกษาแนะนำ
<p>4. การควบคุมพัสดุ</p> <p>4.1 บันทึกบัญชีพัสดุไม่เป็นปัจจุบัน</p> <p>4.2 ไม่มีเอกสารหลักฐานการรับ-จ่ายประกอบการบันทึกบัญชี</p> <p>4.3 การจัดซื้อวัสดุจากเงินทุนคณะ ไม่ได้บันทึกทะเบียนคุมวัสดุ</p> <p>4.4 ไม่มีครุภัณฑ์ให้ตรวจสอบ</p> <p>4.5 คณะกรรมการตรวจสอบพัสดุประจำปีจัดส่งรายงานผลการตรวจสอบพัสดุประจำปีให้กองคลังและพัสดุ ล่าช้าไม่ทันตามเวลาที่กำหนด</p> <p>4.6 รายงานผลการตรวจสอบพัสดุไม่ครบตามทะเบียนครุภัณฑ์</p>	<p>ตั้งแต่วันที่ 23 สิงหาคม 2560 เป็นต้นไป ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560</p> <p>ข้อ 203 เมื่อเจ้าหน้าที่ได้รับมอบพัสดุแล้ว ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้</p> <p>(1) ลงบัญชีหรือทะเบียนเพื่อควบคุมพัสดุ แล้วแต่กรณีแยกเป็นชนิด และแสดงรายการตามตัวอย่างที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด โดยให้มีหลักฐานการรับเข้าบัญชีหรือทะเบียนไว้ประกอบรายการด้วย</p> <p>(2) เก็บรักษาพัสดุให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ปลอดภัย และให้ครบถ้วนถูกต้องตรงตามบัญชีหรือทะเบียน</p> <p>ข้อ 205 การจ่ายพัสดุ ให้หัวหน้าหน่วยงานพัสดุที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการควบคุมพัสดุหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าหน่วยงานของรัฐเป็นหัวหน้าหน่วยพัสดุ เป็นผู้ส่งจ่ายพัสดุ</p> <p>ผู้จ่ายพัสดุต้องตรวจสอบความถูกต้องของใบเบิกและเอกสารประกอบ (ถ้ามี) แล้วลงบัญชีหรือทะเบียนทุกครั้งที่มีการจ่าย และเก็บใบเบิกจ่ายไว้เป็นหลักฐานด้วย</p> <p>ข้อ 213 ภายในเดือนสุดท้ายก่อนสิ้นปีงบประมาณของทุกปี ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐหรือหัวหน้าหน่วยพัสดุตามข้อ 205 แต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการตรวจสอบพัสดุซึ่งมิใช่เป็นเจ้าหน้าที่ ตามความจำเป็น เพื่อตรวจสอบการรับจ่ายพัสดุในงวด 1 ปีที่ผ่านมา และตรวจนับพัสดุประเภทที่คงเหลืออยู่เพียงวันสิ้นงวดนั้น</p> <p>ในการตรวจสอบตามวรรคหนึ่ง ให้เริ่มดำเนินการตรวจสอบพัสดุในวันเปิดทำการวันแรกของปีงบประมาณ เป็นต้นไป ว่าการรับจ่ายถูกต้องหรือไม่ พักตร์คงเหลือมีตัวอยู่ตรงตามบัญชีหรือทะเบียนหรือไม่ มีพัสดุใดชำรุด เสื่อมคุณภาพ หรือสูญไปเพราะเหตุใด หรือพัสดุใดไม่จำเป็นต้องใช้ในหน่วยงานของรัฐต่อไป แล้วให้เสนอรายงานผลการตรวจสอบดังกล่าวต่อผู้แต่งตั้งภายใน 30 วันทำการ นับแต่วันเริ่มดำเนินการตรวจสอบพัสดุนั้น</p> <p>เมื่อผู้แต่งตั้งได้รับรายงานจากผู้รับผิดชอบในการตรวจสอบพัสดุแล้ว ให้เสนอหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ 1 ชุด และส่งสำเนารายงานไปยังสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน 1 ชุด พร้อมทั้งส่งสำเนารายงานไปยังหน่วยงานต้นสังกัด (ถ้ามี) 1 ชุด ด้วย</p>

ประเด็นปัญหา	คำปรึกษาแนะนำ
4.7 จัดซื้อครุภัณฑ์ แต่ไม่ส่งเรื่องให้กองคลัง และพัสดุดำเนินการบันทึกทะเบียนเป็นทรัพย์สินของทางราชการและกำหนดรหัสครุภัณฑ์	ส่งเรื่องรายการจัดซื้อครุภัณฑ์ให้กองคลังและพัสดุ กำหนดรหัสครุภัณฑ์และบันทึกทะเบียนเป็นทรัพย์สินของทางราชการให้ครบถ้วนทุกรายการ

ตารางที่ 5.5 สรุปการให้คำปรึกษา หน่วยงานที่เบิกจ่ายผ่านกองคลังและพัสดุ

**สรุปการให้คำปรึกษา
หน่วยงานที่ไม่ได้เบิกจ่ายผ่านกองคลังและพัสดุ**

ประเด็นปัญหา	คำปรึกษาแนะนำ
1. การควบคุมภายใน มีระบบการควบคุมภายในเพียงพอ และเหมาะสม แต่ปฏิบัติไม่ครบถ้วน	1. กำชับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบให้ปฏิบัติตามระบบการควบคุมภายในตามที่สถาบันกำหนดทั้ง 7 ด้าน 2. ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด
2. การบริหารงบประมาณ 2.1 รายรับจริงต่ำกว่าประมาณการรายรับ 2.2 เบิกจ่ายเกินวงเงินที่ได้รับอนุมัติจากสภาสถาบัน	1. การประมาณการรายรับควรให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และความสามารถในการรับนักศึกษา โดยใช้ข้อมูลรายรับของปีก่อนประกอบการพิจารณา เพื่อให้ประมาณการรายรับใกล้เคียงกับความเป็นจริง 2. การเบิกจ่ายเงินต้องไม่เกินวงเงินที่ได้รับอนุมัติจากสภาสถาบัน
3. การเงินและบัญชี 3.1 เงินสดคงเหลือไม่ตรงตามบัญชี 3.2 การเบิกจ่ายบางรายการไม่ได้ขออนุมัติค่าใช้จ่าย	ปฏิบัติตามระเบียบการเบิกจ่ายเงินจากคลัง การเก็บรักษาเงินและการนำเงินส่งคลัง พ.ศ. 2551 ข้อ 78 ให้หัวหน้าส่วนราชการหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นลายลักษณ์อักษร จากหัวหน้าส่วนราชการตรวจสอบจำนวนเงินที่เจ้าหน้าที่จัดเก็บและนำเสนอส่งกับหลักฐานและรายการที่บันทึกไว้ในระบบว่าถูกต้องครบถ้วนหรือไม่ ข้อ 31 การจ่ายเงินให้กระทำเฉพาะที่มีกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง กำหนดไว้หรือมติคณะรัฐมนตรีอนุญาตให้จ่ายได้ หรือตามที่ได้รับอนุญาตจากกระทรวงการคลัง และผู้มีอำนาจได้อนุมัติให้จ่ายได้

ประเด็นปัญหา	คำปรึกษาแนะนำ
<p>3.3 นำค่าใช้จ่ายของปีก่อนมาเบิกจ่ายในปีปัจจุบันโดยไม่ได้ขออนุมัติเบิกค่าใช้จ่ายค้างเบิกข้ามปี</p> <p>3.4 หลักฐานการจ่าย</p> <ul style="list-style-type: none"> - ไม่ประทับตรา “จ่ายเงินแล้ว” - มีรายละเอียดไม่ครบถ้วน - มีการแก้ไขโดยใช้น้ำยาลบคำผิดแล้วเขียนทับ ไม่ขีดฆ่า และผู้รับเงินไม่ได้ลงลายมือชื่อกำกับ - การบันทึกบัญชีไม่ตรงตามหลักฐานการรับ – จ่าย <ul style="list-style-type: none"> - ไม่ได้บันทึกบัญชีตามหลักการบัญชี - ไม่เป็นปัจจุบัน <p>3.5 การจ่ายค่าสมนาคุณผู้อำนวยการศูนย์ฯ ไม่ได้ดำเนินการหักภาษี ณ ที่จ่าย</p> <p>3.6 การจ่ายเงินให้เจ้าหน้าที่ที่เป็นค่าจัดซื้อจัดจ้างไม่ได้หักภาษี ณ ที่จ่าย</p> <p>3.7 หลักฐานการจ่ายที่ใช้แบบใบรับรองแทนใบเสร็จรับเงิน (แบบ บก.111) ไม่ระบุรายละเอียดค่าใช้จ่าย</p>	<p>ข้อ 17 ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในปีงบประมาณใด ให้เบิกเงินจากงบประมาณรายจ่ายของปีนั้นไปจ่าย ในกรณีมีเหตุจำเป็นไม่สามารถเบิกจากเงินงบประมาณรายจ่ายของปีนั้นได้ทัน ให้เบิกจากเงินงบประมาณรายจ่ายของปีงบประมาณถัดไปได้ แต่ค่าใช้จ่ายนั้นจะต้องไม่เป็นการก่อหนี้ผูกพันเงินงบประมาณรายจ่ายที่ได้รับอนุมัติ และให้ปฏิบัติตามวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด</p> <p>ข้อ 37 ให้เจ้าหน้าที่ผู้จ่ายเงินประทับตราข้อความว่า “จ่ายเงินแล้ว” โดยลงลายมือชื่อรับรองการจ่ายและระบุชื่อผู้จ่ายเงินด้วยตัวบรรจง พร้อมทั้งวัน เดือน ปี ที่จ่ายกำกับไว้ในหลักฐานการจ่ายเงินทุกฉบับเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ</p> <p>ข้อ 41 ใบเสร็จรับเงินอย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) ชื่อ สถานที่อยู่ หรือที่ทำการของผู้รับเงิน (2) วัน เดือน ปี ที่รับเงิน (3) รายการแสดงการรับเงินระบุว่าเป็นค่าอะไร (4) จำนวนเงินทั้งตัวเลขและตัวอักษร (5) ลายมือชื่อของผู้รับเงิน <p>ข้อ 45 หลักฐานการจ่ายต้องพิมพ์หรือเขียนด้วยหมึกการแก้ไขหลักฐานการจ่าย ให้ใช้วิธีขีดฆ่าแล้วพิมพ์หรือเขียนใหม่ และให้ผู้รับเงินลงลายมือชื่อกำกับไว้ทุกแห่ง</p> <p>ข้อ 38 การจ่ายเงินทุกรายการต้องมีการบันทึกการจ่ายเงินไว้ในระบบ และต้องตรวจสอบการจ่ายเงินกับหลักฐานการจ่ายทุกสิ้นวัน</p> <p>ข้อ 76 ให้ส่วนราชการบันทึกข้อมูลการรับเงินในระบบภายในวันที่ได้รับเงิน</p> <p>ข้อ 21 การขอเบิกเงินทุกรณี ส่วนราชการมีหน้าที่ตามกฎหมายที่จะต้องหักภาษีใด ๆ ไร่ ณ ที่จ่าย ปฏิบัติให้เป็นไปตามประมวลรัษฎากร มาตรา 50 (4)</p> <p>การใช้แบบใบรับรองแทนใบเสร็จรับเงิน (แบบ บก.111) สำหรับรายการที่ไม่สามารถเรียกใบเสร็จรับเงินได้ ต้องระบุรายละเอียดค่าใช้จ่ายให้ครบถ้วน</p>

ประเด็นปัญหา	คำปรึกษาแนะนำ
<p>3.8 เบิกจ่ายเงินให้ผู้มีสิทธิรับเงินหรือเจ้าหน้าที่ล่าช้า</p> <p>3.9 รายงานการเงินไม่ตรงตามที่บันทึกในระบบ MIS</p> <p>3.10 ค่าสมนาคุณวิทยากร ไม่ได้ใช้แบบใบสำคัญรับเงินสำหรับวิทยากรตามที่ระเบียบกำหนด</p>	<p>ดำเนินการตรวจรับและเบิกจ่ายให้กับผู้มีสิทธิรับเงินหรือเจ้าหน้าที่โดยเร็ว</p> <p>การบันทึกบัญชีในระบบ MIS ของสถาบัน หรือการส่งงบทดลองให้กองคลังและพัสดุนักบัญชีในภาพรวมของสถาบัน ต้องเป็นรายการที่ถูกต้องตรงตามหลักฐานการรับ-จ่ายและข้อเท็จจริง</p> <p>ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม การจัดงานและการประชุมระหว่างประเทศ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2555 ข้อ 14 (3) การจ่ายค่าสมนาคุณวิทยากรให้ใช้แบบใบสำคัญรับเงินสำหรับวิทยากรเป็นหลักฐานการจ่าย</p>
<p>4. การจัดซื้อ-จัดจ้าง การจัดซื้อจัดจ้างไม่ได้ปฏิบัติตามระเบียบ</p>	<p>ตั้งแต่วันที่ 23 สิงหาคม 2560 ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560</p>
<p>5. การควบคุมพัสดุ</p> <p>5.1 บันทึกบัญชีวัสดุไม่เป็นปัจจุบัน</p> <p>5.2 ไม่มีเอกสารหลักฐานการรับ-จ่ายประกอบ การบันทึกบัญชี</p> <p>5.3 จัดซื้อครุภัณฑ์ แต่ไม่ส่งเรื่องให้ กองคลังและพัสดุดำเนินการบันทึกทะเบียนเป็นทรัพย์สินของทางราชการและกำหนดรหัสครุภัณฑ์</p>	<p>ตั้งแต่วันที่ 23 สิงหาคม 2560 เป็นต้นไป ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560</p> <p>ข้อ 203 เมื่อเจ้าหน้าที่ได้รับมอบพัสดุแล้ว ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้</p> <p>(1) ลงบัญชีหรือทะเบียนเพื่อควบคุมพัสดุ แล้วแต่กรณีแยกเป็นชนิด และแสดงรายการตามตัวอย่างที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด โดยให้มีหลักฐานการรับเข้าบัญชีหรือทะเบียนไว้ประกอบรายการด้วย</p> <p>(2) เก็บรักษาพัสดุให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ปลอดภัย และให้ครบถ้วนถูกต้องตรงตามบัญชีหรือทะเบียน</p> <p>ข้อ 205 การจ่ายพัสดุ ให้หัวหน้าหน่วยพัสดุที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการควบคุมพัสดุหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าหน่วยงานของรัฐเป็นหัวหน้าหน่วยพัสดุ เป็นผู้ส่งจ่ายพัสดุ</p> <p>ผู้จ่ายพัสดุต้องตรวจสอบความถูกต้องของใบเบิกและเอกสารประกอบ (ถ้ามี) แล้วลงบัญชีหรือทะเบียนทุกครั้งที่มีการจ่าย และเก็บใบเบิกจ่ายไว้เป็นหลักฐานด้วย</p>

ประเด็นปัญหา	คำปรึกษาแนะนำ
<p>5.4 คณะกรรมการตรวจสอบพัสดุประจำปีจัดส่งรายงานผลการตรวจสอบพัสดุประจำปีให้กองคลังและพัสดุ ล่าช้าไม่ทันตามเวลาที่กำหนด</p>	<p>ข้อ 213 ภายในเดือนสุดท้ายก่อนสิ้นปีงบประมาณของทุกปี ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐหรือหัวหน้าหน่วยพัสดุตามข้อ 205 แต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการตรวจสอบพัสดุซึ่งมิใช่เป็นเจ้าหน้าที่ ตามความจำเป็น เพื่อตรวจสอบการรับจ่ายพัสดุในงวด 1 ปีที่ผ่านมา และตรวจนับพัสดุประเภทที่คงเหลืออยู่เพียงวันสิ้นงวดนั้น</p> <p>ในการตรวจสอบตามวรรคหนึ่ง ให้เริ่มดำเนินการตรวจสอบพัสดุในวันเปิดทำการวันแรกของปีงบประมาณ เป็นต้นไป ว่าการรับจ่ายถูกต้องหรือไม่ พักค้างเหลือมีตัวอยู่ตรงตามบัญชีหรือทะเบียนหรือไม่ มีพัสดุใดชำรุด เสื่อมคุณภาพ หรือสูญไปเพราะเหตุใด หรือพัสดุใดไม่จำเป็นต้องใช้ในหน่วยงานของรัฐต่อไป แล้วให้เสนอรายงานผลการตรวจสอบดังกล่าวต่อผู้แต่งตั้งภายใน 30 วันทำการ นับแต่วันเริ่มดำเนินการตรวจสอบพัสดุนั้น</p> <p>เมื่อผู้แต่งตั้งได้รับรายงานจากผู้รับผิดชอบในการตรวจสอบพัสดุแล้ว ให้เสนอหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ 1 ชุด และส่งสำเนารายงานไปยังสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน 1 ชุด พร้อมทั้งส่งสำเนารายงานไปยังหน่วยงานต้นสังกัด (ถ้ามี) 1 ชุด ด้วย</p>

ตารางที่ 5.6 สรุปการให้คำปรึกษาหน่วยงานที่ไม่ได้เบิกจ่ายผ่านกองคลังและพัสดุ

ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน

การปฏิบัติงานตรวจสอบภายในมีข้อจำกัดที่ทำให้การปฏิบัติงานไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร เนื่องจากมีปัญหาอุปสรรค ซึ่งแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

1. การตรวจสอบภายใน

1.1 เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายใน มีความรู้ ทักษะ ความสามารถ ความเข้าใจ ที่เกี่ยวข้องกับ การปฏิบัติงานไม่เพียงพอ

1.2 การปฏิบัติงานตรวจสอบไม่ครบทุกขั้นตอน โดยเฉพาะขั้นตอนการประชุมเปิดและปิด ตรวจ ทำให้ผู้รับตรวจไม่เข้าใจในวัตถุประสงค์ ขอบเขต และรายละเอียดของการตรวจสอบภายใน

1.3 การปฏิบัติงานตรวจสอบ ผู้ตรวจสอบภายในไม่ได้ใช้เทคนิค หรือวิธีการอย่างเหมาะสม ในการรวบรวมข้อมูล ทำให้ได้ข้อมูลสารสนเทศไม่เพียงพอ

1.4 รายงานผลการตรวจสอบไม่น่าสนใจ

2. หน่วยรับตรวจ

2.1 หน่วยรับตรวจไม่ให้ความร่วมมือในการจัดเตรียมเอกสาร หลักฐาน และข้อมูล สำหรับใช้ประกอบการตรวจสอบ

2.2 บุคลากรของหน่วยรับตรวจมีการเปลี่ยนแปลงบ่อย ทำให้การปฏิบัติตามข้อเสนอแนะของสำนักงานตรวจสอบภายในขาดความต่อเนื่อง

2.3 หน่วยรับตรวจไม่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามข้อเสนอแนะ

แนวทางแก้ไขและการพัฒนาคุณภาพงานตรวจสอบภายใน

การปฏิบัติงานตรวจสอบภายในที่มีคุณภาพสามารถช่วยให้สถาบันบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพบรรลุตามวัตถุประสงค์ และเน้นการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล ดังนั้นงานตรวจสอบภายในจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนางานตรวจสอบภายในอยู่เสมออย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติ เพื่อเป็นการรักษาคุณภาพการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน ซึ่ง ผ่านเกณฑ์การประกันคุณภาพงานตรวจสอบภายในภาครัฐในระดับ “เป็นไปตามมาตรฐานในระดับดี” ให้ดียิ่งขึ้น จึงต้องได้รับการสนับสนุนร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ผู้บริหาร

1. สนับสนุนให้ผู้ตรวจสอบภายในสามารถปฏิบัติหน้าที่งานตรวจสอบภายใน ตามขอบเขตการทำงานให้ครอบคลุมภารกิจที่อยู่ในความรับผิดชอบ

2. สนับสนุนให้ผู้ตรวจสอบภายในได้รับการพัฒนาเกี่ยวกับงานตรวจสอบภายในให้มีความรู้ความสามารถตามวิชาชีพการตรวจสอบภายใน

3. สนับสนุนให้ผู้ตรวจสอบภายในได้รับการพัฒนาเกี่ยวกับ กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ แนวปฏิบัติ หรือเทคนิคการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานตรวจสอบให้คำปรึกษา และข้อเสนอแนะเจ้าหน้าที่หน่วยรับตรวจได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

4. ส่งเสริมให้สถาบันมีระบบการควบคุมภายในที่เหมาะสม และกำกับดูแลให้มีการปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพ

5. จัดให้มีระบบฐานข้อมูลและเทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสม และสนับสนุนให้ทำระบบสารสนเทศ มาใช้เป็นเครื่องมือช่วยในการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน

6. ส่งเสริมให้บุคลากรมีสมรรถนะและขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม

ผู้รับตรวจ

1. ผู้รับตรวจควรทำความเข้าใจในลักษณะงานและบทบาทหน้าที่ของงานตรวจสอบภายใน

2. ปรับปรุงแก้ไขและปฏิบัติตามข้อเสนอแนะจากรายงานผลการตรวจสอบเพื่อให้การปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องมีประสิทธิภาพ

3. ผู้บริหารหน่วยรับตรวจ กำกับดูแลการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ และระบบการควบคุมภายในที่สถาบันกำหนดอย่างเคร่งครัด

4. ผู้บริหารหน่วยรับตรวจควรมอบหมายงานหน้าที่ให้เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถของผู้ปฏิบัติงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายใน

1. พัฒนาตนเองด้านวิชาชีพ ทั้งในด้านของความรู้ ทักษะ เทคนิค วิธีการ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานตรวจสอบภายใน และความสามารถอื่น ๆ เพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง
2. ศึกษา กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานให้ทันต่อสถานการณ์ สามารถปรับปรุงพัฒนากระบวนการที่เหมาะสม
3. ปฏิบัติงานในหน้าที่ความรับผิดชอบ ตามกฎหมาย ระเบียบแนวปฏิบัติมาตรฐานการตรวจสอบภายใน และจรรยาบรรณการตรวจสอบภายใน
4. สร้างความเข้าใจให้ข้อมูลกับหน่วยรับตรวจและผู้ที่เกี่ยวข้อง ให้มีความรู้ ความเข้าใจในงานการตรวจสอบภายใน
5. ปฏิบัติตามเกณฑ์การประกันคุณภาพงานตรวจสอบภายในภาครัฐ รวมทั้งจัดเก็บข้อมูลหลักฐาน เอกสารต่าง ๆ สำหรับใช้ประกอบการตรวจประเมินการประกันคุณภาพจากกรมบัญชีกลางให้ครบถ้วน
6. พัฒนาและนำระบบสารสนเทศ มาใช้เป็นเครื่องมือช่วยในการปฏิบัติงาน เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานตรวจสอบได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น
7. ส่งเสริมให้มีการปฏิบัติงานอย่างเป็นทีม เป็นการกระตุ้นความคิด สร้างจิตสำนึกใน การมีส่วนร่วม โดยใช้หลัก ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ ร่วมแก้ปัญหา และร่วมติดตาม

บรรณานุกรม

กรมบัญชีกลาง. 2546. แนวปฏิบัติการตรวจสอบภายใน. กรุงเทพมหานคร: กรมบัญชีกลาง.

กรมบัญชีกลาง. 2554. เอกสารประกอบการบรรยาย เรื่อง การตรวจสอบภายในภาครัฐการ.

กรุงเทพมหานคร: กรมบัญชีกลาง.

กรมบัญชีกลาง. 2559. แนวทางประกันคุณภาพงานตรวจสอบภายในภาครัฐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.

2560. กรุงเทพมหานคร: กรมบัญชีกลาง.

กระทรวงการคลัง. 2561. มาตรฐานการตรวจสอบภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ. กรุงเทพมหานคร:

กรมบัญชีกลาง.

สมาคมผู้ตรวจสอบภายในแห่งประเทศไทย. 2548. การตรวจสอบภายใน. กรุงเทพมหานคร: สมาคมผู้ตรวจ

สอบภายในแห่งประเทศไทย